



Karstulan kunta

Talousarvio 2021 ja

Taloussuunnitelma 2022–2023



Kunnanhallitus 30.11.2020 § 315

Kunnanvaltuusto 7.12.2020 § 67



Sisällysluettelo

1	Talousarvion yleisperustelut	1
1.1	Suunnitelmien yleiset perusteet ja kehitysnäkymät.....	1
1.2	Talouden tasapainotyö	2
1.2.1	Tasapainotyön raamit	2
1.2.2	Tulokset.....	2
1.2.3	Jatkotoimenpiteet.....	5
1.3	Kuntastrategia ja palveluorganisaatio	5
1.4	Talousarvion laadintaperusteet.....	8
1.4.1	Tavoitteet ja mittarit.....	8
1.4.2	Palkat ja henkilöstömenot	8
1.4.3	Kuntayhtymät ja muu yhteistyö	9
1.4.4	Avustusmäärärahat.....	9
1.4.5	Verotulot.....	10
1.4.6	Valtionosuudet.....	11
1.4.7	Maksut ja muut toimintatuotot	12
1.4.8	Lainanottoperiaatteet ja maksuvalmiuden ylläpitäminen	12
1.4.9	Taloussuunnitelma.....	12
1.4.10	Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus.....	13
2	Tavoitteet ja käyttötalous.....	14
2.1	Kunnanvaltuusto	14
2.2	Kunnanhallituksen päävastuualue	15
2.3	Sosiaali- ja terveystoimen päävastuualue	28
2.4	Sivistystoimen päävastuualue	30
2.5	Teknisen toimen päävastuualue.....	45
2.6	Päävastuualueiden talousarviot yhteensä.....	54
2.7	Konserniyhtiöt ja niille asetettavat tavoitteet	57
2.7.1	Yleiset periaatteet.....	57
2.7.2	Talouden ja toiminnan vastuut.....	57
2.7.3	Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy	59
2.7.4	Karstulan Vuokra-asunnot Oy.....	59
2.7.5	Karstulan Lämpöverkko Oy.....	60
2.7.6	Puulaakson Energia Oy	60



2.7.7	As Oy Vuokrakelsa, As Oy Vuokrakarstu.....	61
2.7.8	Muut Karstulan kunnan kannalta keskeiset yhteisöt	61
3	Tuloslaskelmaosa	62
4	Investointiosa	64
5	Rahoitusosa.....	66
6	Yhteenvetolaskelma talousarviosta 2020	67
7	Liite: Väestöennuste 2019 muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli ja Ikä ...	68



1 Talousarvion yleisperustelut

1.1 Suunnitelmien yleiset perusteet ja kehitysnäkymät

Suomen koronapandemian supistaman kansantalouden ennustetaan elpyvän vuonna 2021 koronapandemian toisesta aallosta huolimatta. Talouden noin kolmen prosentin tuntumassa liikkuvat kasvuennusteet ovat kuitenkin maltillisia eikä vuoden 2019 koronakriisiä edeltäviä tasoja vielä saavuteta. Koronapandemia muodostaa suurimman riskin Suomen talousnäkymille. Uhkana on konkurssien lisääntyminen yritysten maksuhelpotusten ja koronatukien päättyessä, mikä vaikuttaa työllisyyden heikentymiseen. Uhkista huolimatta kansantaloudelle ennustetaan asteitteista kasvu-uraa vuonna 2021.

Kuntatalouden palvelutarve kasvaa väestön ikärakenteen muuttuessa 0,5 prosenttia vuosittain samalla kun hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset vaikuttavat kustannusten kasvuun. Kansantalouden ansiotason nousun ennustetaan kohoavan 3 prosentin tuntumaan lähivuosina, mikä heijastuu menopaineena kuntatalouteen. Korkotason odotetaan nousevan ennätyksellisen matalasta tasosta hiljalleen keskipitkällä aikavälillä.

Vuoden 2019 tilinpäätökseen kirjattiin Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n yrityssaneerauksesta aiheutunut 4.3 M€ takausvelan maksuun lankeaminen. Tämän johdosta kunnan tulokseksi kirjattiin alijäämää 4.9 M€. Katettava alijäämä 842 t€ näyttää tämän hetkisen vuoden 2020 talouden toteumaennusteen valossa tulevan katetuksi jo vuoden 2020 tilinpäätöksessä.

Suunniteltu ns. hyvinvointimaakunta tulee toteutuessaan aiheuttamaan suuria muutoksia kuntatalouteen. Sosiaali- ja terveystalouden ja palveluiden siirtyminen maakunnan hoitoon tulee vaikuttamaan palvelujen järjestämiseen, tuottamiseen ja rahoitukseen. Tämän yhteydessä tulee olemaan tarvetta kuntien nykyisen valtionosuusjärjestelmän ja verotukseen liittyvän lainsäädännön muutokseen. Uuden maakunnan tulemiseen asti Karstulan kunnan sote-palvelut tulnevat hoitumaan nykyisin järjestelyin kuntayhtymän toimesta. Uuden sote-keskuksen rakentaminen on parhaillaan työn alla ja uuden keskuksen arvellaan valmistuvan vuoden 2022 alkupuoliskolla. Sote-kuntayhtymän toimesta Karstulaan on myös tulossa uusi hoivakoti sote-keskuksen viereen. Vanhan terveyskeskuksen lisäpoistot tulevat jatkumaan vuoteen 2022.

Karstulan yhtenäiskoulun rakentaminen on vauhdissa ja uusissa tiloissa suunnitellaan aloitettavan syyslukukausi 2021. Tämä mahdollistaa kunnan taloutta rasittaneista väistötiloista luopumisen, mistä tullaan saamaan merkittävää kustannussäästöä niin ylläpito- kuin henkilöstökuluihin toimintojen keskittyessä yhteen rakennukseen. Muista uusinvestoinneista vesi- ja viemärilaitos tulee etenemään investointipäätöksen mukaisesti, uusi palolaitos ja liikuntahallin II-III vaiheet ovat myös mukana investointiohjelmassa. Laaksolan koulun lisäpoistot jatkuvat vuoden 2021 loppuun.

Talouden tasapainotyöryhmän esityksestä on aloitettu kunnan kiinteistöjen myyminen. Työstä on jo saatu tuloksia aikaiseksi kuluvana vuonna. Tänä vuonna tehdyistä myynneistä on jouduttu kirjaamaan myyntitappiota myytävien kohteiden suurten tasearvojen takia. Tulevina vuosina myynneistä saadaan vahvistusta kunnan talouteen kiinteistöjen ylläpitokulujen jäädessä pois. Kiinteistöjen myyntityö tulee jatkumaan.

Talousarviolla varaudutaan toteuttamaan vuonna 2018 uusitun Karstulastrategian mukaisia tavoitteita. Kunnan kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa noudatetaan strategian linjauksia, joiden pääteemat ovat elinvoimaisuus sekä palvelut ja hyvinvointi.

Vuoden 2021 talousarvio on +905 870 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelmavuodet 2022 ja 2023 on laskettu pohjautuen talousarviovuoden lukuihin, mutta huomioiden suurimmat muutokset muiden muassa kiinteistöissä ja niiden operatiivisissa tuotoissa ja kuluissa. Vuoden 2021 kustannuksiin vaikuttaa vielä koulun väistötiloista aiheutuvat ylimääräiset tila- ja henkilöstöresurssikustannukset mm. koululla ja ruoka- ja siivouspalveluissa. Lisäksi tulevaa vuotta rasittavat kuntavaaleista aiheutuvat kustannukset sekä uuden



valtuustokauden käynnistyskustannukset. Myös yhtenäiskoulun leasing-kustannus rasittaa kulupuolta puolen vuoden osalta sekä soteku-keskuksen leasing-vuokrat vuoden 2022 puolivälistä alkaen.

1.2 Talouden tasapainotyö

1.2.1 Tasapainotyön raamit

Kuntalain § 39 mukaan kunnanhallituksen tulee vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta. Kunnanhallituksen päätöksellä 19.11.2018 § 258 aloitettua talouden tasapainotustyötä jatkettiin vuonna 2020. Tarkastelun teemoja olivat toimintatuotot, kiinteistöt, konserni, yhtiöittäminen/myyminen, henkilöstö ja organisaatio sekä investoinnit ja rahoitus.

Säästötavoitteeksi vuoden 2021 talousarvioon asetettiin +850 t€ vahvistusta toimintakatteeseen kunnan oman palveluntuotannon kustannuksia karsimalla ja tuottoja kasvattamalla. Alkuvuodesta taloustilanne ja talouden ennusteet indikoivat huomattavasti heikompaa kunnan talouden kehitystä kuin vuoden kuluessa päivittyneet ennusteet. Säästöjä on haettu kunnanhallituksen, sivistyksen ja teknisen päävastuualueilla sekä kuraattori- ja psykologipalveluista, jotka käsitellään omina kustannuspaikkoinaan sosiaali- ja terveystoimen päävastuualueella. Rakenteellisten uudistusten mahdollisuudet on myös nostettu keskusteluun.

1.2.2 Tulokset

Säästötoimenpiteillä saavutettiin kunnanhallituksen, sivistyksen, soten oman tuotannon sekä teknisen palvelukeskuksissa säästöjä yhteensä 835 440 euroa vahvistuksena toimintakatteeseen. Saavutetusta säästöstä on kuitenkin katettu vuodelle 2021 kohdistuvia kertaluonteisia, poikkeuksellisia tai poistuvia menoeriä yhteensä 209 400 €. Lisäksi säästöistä on katettu yhtenäiskoulun alkavat leasingvuokrat yhteensä 262 000 €. Leasingvuokrat liittyvät investointien rahoittamiseen, mihin varautumiseen säästötoimenpiteitä aloitettiin.

Säästötoimenpiteiden ulkopuolelta sote-palvelun hankintakustannuksiin on tullut lisäystä 1 125 t€.

Alla säästöt toimintakatteessa päävastuualueittain:



SÄÄSTÖT TOIMINTAKATTEESSA	€
Kunnanhallitus	278 510
Sote, oma (kuraattori- ja psykologipalvelut)	-33980
Sivistys	233 590
Tekninen	357 320
SÄÄSTÖT YHT.	835440
Säästöistä katettu -21 vuodelle kohdistuvia kertaluonteisia/poikkeuksellisia menoeria ja leasingmaksuja seuraavasti:	
Kertaluonteiset kirjahankinnat sivistys, Helmen päällekkäislisenssi	-90400
Leasingvuokra	-262000
Areenan vuokra kesältä 6-9	-24000
Areenan vuokra 1-5, jää pois	-30000
Kotitalouskontti, poistuu 5.6.	-17 500
Keskimaan väistötilat	-6 500
K-S Liiton rakennerahaston omarahoitusosuus	-10 000
Kuntavaalit -21	-15 000
Uuden valtuuston kouluttaminen	-16 000
Erät yhteensä	-471 400



Leikkauksia tehtiin höyläysten lisäksi päävastuualueittain seuraavasti:

Päävastuualue	Kustannuspaikka/Säästö
Kunnanhallitus	Kunnanhallitus: * vanhusten siivouspalveluavustus Hallinnon tukipalvelut * vähennystä 2 htv * tehtäviä jätetään täyttämättä luonnollisen poistuman kautta * koulutuspalvelut harkiten * vastuiden ja tehtävien uudelleen organisointia * tehokkuuden lisääminen järjestelmiä ja prosesseja kehittämällä Ruoka- ja siivouspalvelut * vähennystä 2,2 htv * hankintojen karsiminen * ulkopuolisen palvelun karsiminen * uuden keittiön tehokkuuden säästöt maksimoidaan Työllisyys: * työllistämisen kuntalisä palautettu vastaamaan tarvetta * hankinnoissa säästöjä * toimintatuottoja kasvatettu
Sivistys	Peruskoulu ja lukio * luokkien määrän vähentäminen kahdella; 7lk ja lukion 3lk * jakotuntien vähentäminen alakoulusta : 24h * tietokoneita pyritään kierrättämään * luonnollisen poistuman hyödyntäminen perusopetuksessa ja koulun henkilöstössä * pienet lukiokurssit eivät ala lähiopetuksena (alle 7 oppilaan ryhmät) * tuntikehyksen vähentäminen 2vvh * ap-ip toiminnan siirtyminen varhaiskasvatukseen ja koulunkäynninohjaajien työajan vähentäminen 85% yleisestä työajasta Varhaiskasvatus * työvuorosunnittelut + Rypäleen muutos päiväkodiksi -> sijaiskulujen vähennys * eläköitymistien hyödyntäminen Kansalaisopisto * kurssimäärien rajaaminen lähemmäs valtionosuuslaskennan tuntimäärää --> henkilöstömenojen vähennys Kirjasto * kirjallisuuden hankintojen vähennys lähemmäs maakunnallista keskiarvoa



	Käsityöalo * materiaaliostojen vähentäminen Kulttuuripalvelut * palveluostojen vähennys tehostamalla järjestöyhteistyötä
Tekninen	 * yksityistieavustuksia pienennetty * Riuttaniemen osakkeen myyminen * sivistyksen käytöstä poistuvien väistötilojen kulujen karsinta * henkilöstökulut: vesi- ja viemärilaitos ./ 1 htv, kiinteistöhuolto ./ 1/2 htv, työaikajärjestelyt ./ 0,4 htv, latujenhoidosta säästetty * oletukset: koulut myyty * höyläys 3 % * toimintatuotot: vesi- ja viemärilaskutusta korotettu 10-15 %
Sote	* virkavapaa omassa palvelutuotannossa, ./ 1 htv

1.2.3 Jatkotoimenpiteet

Kunnanhallitus päätti 4.11.2019 § 296, että systemaattinen talouden tasapainotustyö jatkuu tulevina vuosina. Vuoden 2020 alussa vahvistettu talouden tasapainotyöryhmä jatkaa toimintaansa kuluvan valtuustokauden loppuun.

1.3 Kuntastrategia ja palveluorganisaatio

Karstulan kunnanvaltuuston 25.6.2018 hyväksymä uusi kuntastrategia on pohjana talouden suunnittelulle ja tavoitteiden määrittelylle vuonna 2015 voimaan tulleen uudistetun kuntalain hengessä. Kukin hallintokunta päivittänyt uudet tulevan tilivuoden tavoitteensa strategian linjausten mukaisesti. Strategiassa on määritelty kunnan arvomaailmaa noudattelevat toimintalinjat ja päämäärät. Uuden strategian nimeämät arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja aktiivisuus.



Palvelut ja hyvinvointi

Päämäärät / valitut strategiat	Karstulan keinot ja panostukset
Yhteistyö	Yhteistyön ja yhteistyöverkoston rakentaminen - paikallisesti, seudullisesti ja kansainvälisesti - kolmannen sektorin toimijat
Peruspalvelut	Peruspalvelujen asiakaslähtöisyyden, laadun, saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen seurannan ja arvioinnin avulla
Osallisuus	Kuntalaisten aktivoiminen ja osallisuuden lisääminen - tiedotamme kuntalaisia kunnalliseen päätöksentekoon tulevista asioista - järjestämme kuntalaistilaisuuksia eri teemoista
Harrastusmahdollisuudet	Harrastusmahdollisuuksien turvaaminen kaiken ikäisille kuntalaisille - huolehdimme liikuntapaikoista, luotoreiteista, laduista ja virkistysalueista - järjestämme kulttuuri-, taide- ja liikuntatapahtumia

Hyvinvointi	Kunta panostaa kaikkien kuntalaisten hyvinvointiin - kunnassa on ajantasainen hyvinvointiohjelma - kuntalaisten hyvinvointia seurataan hyvinvointikertomuksen avulla
Osaava henkilöstö	- koulutamme henkilöstöä - kehitämme osaamista ja esimiestyötä - teemme yhteistyötä yli sektorirajojen
Talouden tasapaino	- muutosten ennakointi ja talouden tasapainottaminen - pidämme huolta kiinteistöistä - raportoimme ja seuraamme kunnan osastokohtaista tulosta - konsemijohdon aktiivinen omistajaohjauspolitiikka

Elinvoimaisuus

Elinvoimaa synnyttävät

Yrittäjäaktiivisuus

Aktiivinen ja avoin vuorovaikutus kunnan, yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä

- tiedotamme kunnan hankinnoista
- kuulemme yrittäjiä ja kehitämme yrittäjävaikutusten arviointia
- vahva elinkeinopolitiikka osana kunnan strategiaa
- kunta edistää uusien yritysten sijoittumista kuntaan tai kunnassa toimivien yritysten laajentumiseen liittyvissä toimenpiteissä mm. joustavan kaavoituksen ja rakennuslupien myöntämisen avulla ja tarvittavilla teollisuuskiinteistöillä

Uudet yritykset ja työpaikat

- työllisyysasteen kehitys
- nettomuutto
- kunnan väestömäärän kehitys

Tontti-, asunto-, ja kiinteistö-tarjonta

Monipuolinen tontti- ja vuokra-asunto tarjonta

- kaavoitus- ja lupaprosessimme toimivat joustavasti
- huolehdimme, että meillä on tarvittava määrä teollisuuskiinteistöjä

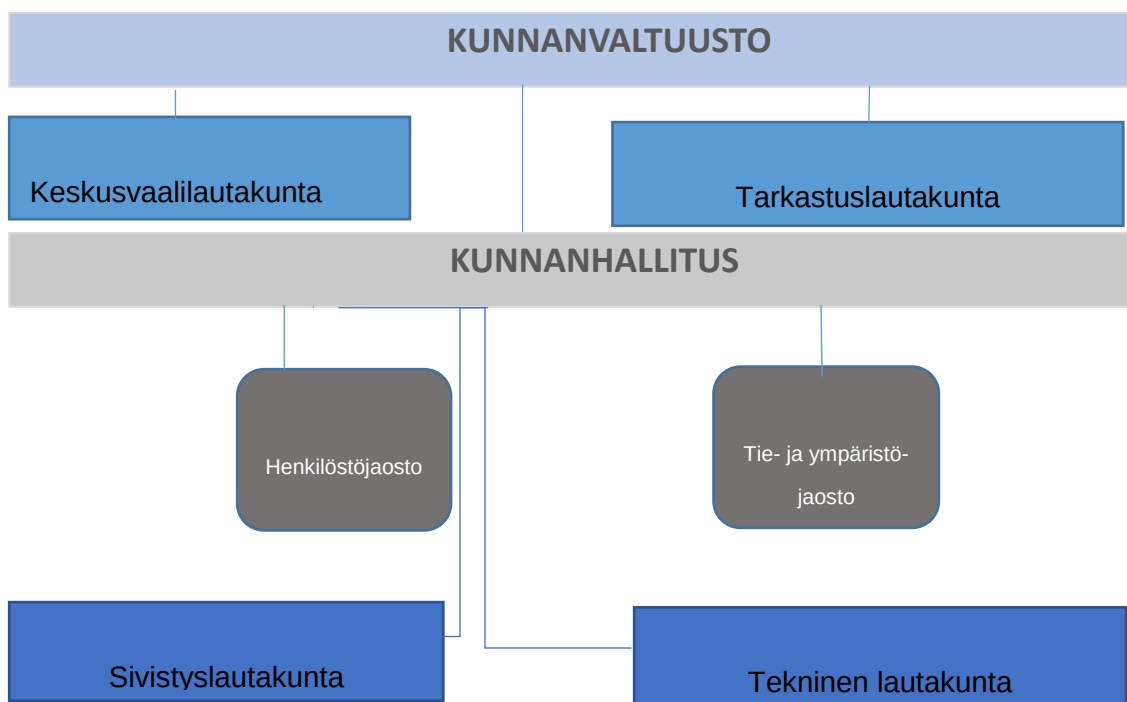
Päämäärät / valitut strategiat

Markkinointi ja viestintä

Osallistumme kehittämishankkeisiin, jotka lisäävät kunnan vetovoimaisuutta

- kehitämme kunnan markkinointia ja viestintää
- kehitämme omaa brändiä

Karstulan kunnan palveluorganisaatio luottamustoimielinten osalta esitetään seuraavassa kaaviossa. Palkatun henkilöstön organisaatio esitetään talousarvion liitteessä olevassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa. Työnjaosta ja päätösvallosta annetut määräykset sisältyvät kunnanvaltuuston hyväksymiin hallintosääntöihin. Uusi hallintosääntö on tullut voimaan 1.1.2018. Sen päivitetty versio otettiin käyttöön 1.11.2018. Vuoden 2020 alusta lakkautettiin viestintä-, maaseutu- ja sote-jaosto.



1.4 Talousarvion laadintaperusteet

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

1.4.1 Tavoitteet ja mittarit

Talousarvion nimetyt sanalliset tavoitteet pyrkivät noudattamaan strategian linjauksia. Sekä tavoitteet että mittaristo on laadittu hallintokunnittain. Mittariston tehtävänä on osoittaa konkreettisesti ja havainnollisesti, kuinka tavoite saavutetaan.

1.4.2 Palkat ja henkilöstömenot

Palkkojen arvellaan kasvavan vuonna 2021 noin 2,5 %. Kasvu johtuu pääasiassa kunta-alan työehtosopimusten mukaisista palkkojen yleiskorotuksista sekä järjestelyerästä. Henkilöstökuluissa kaikkiaan on säästöä 5,1 %. Kunnan henkilöstökulujen arvioidaan olevan vuonna 2020 kaikkiaan 7 226 100 €.

1.4.3 Kuntayhtymät ja muu yhteistyö

Kunnan käyttötalouden menoihin sisältyvät seuraavat merkittävät maksuosuudet kuntayhtymille ja muille yhteistyökumppaneille:

SoTe kuntayhtymä	
- Perusturvaliikelaitos Saarikan oma toiminta	13 416 800 €
- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	4 580 000 €
Keski-Suomen liitto	42 410 €
Jyväskylän kaupunki, palo- ja pelastustoimi	356 550 €
Viitasaaren kaupunki,	
- ympäristöterveydenhuolto	46 500 €
- eläinlääkintähuolto	114 200 €
Pihtiputaan kunta, maaseutuhallinto	68 100 €
Saarijärven kaupunki, musiikkiopisto	17 460 €
Suomen Kuntaliitto ry	15 380 €
Maaseudun kehittämissyhistys Viisari ry, Leader-ohjelma	21 000 €

1.4.4 Avustusmäärärahat

Talousarvioon on sisällytetty avustusmäärärahat seuraaviin jo aikaisemmin käytössä olleisiin tukijärjestelmiin:

Uudisasukkaan asumistuki. Tukijärjestelmässä myönnetään tuki yksityiselle ensiasunnon hankkivalle henkilölle tai perheelle, joka rakentaa tai ostaa itselleen ensimmäisen omistusasunnon Karstulassa ja joka asuu pysyvästi tässä hankkimassaan asunnossa kunkin vuoden alussa (1.1.) Tuen määrä on 250 € tuen kohteena olevassa kiinteistössä ao. vuonna (1.1.) asunutta ja pysyväksi asukkaaksi henkikirjoitettua henkilöä kohti. Tukiaika on kolme vuotta (kolme vuotuiserää). Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2021 talousarviossa on arviolta 18 440 €.

Maksuton päivähoito tai kotihoidon kuntalisä. Tukijärjestelmässä 31.12.2021 mennessä syntyville karstusille lapsille järjestetään 12 kuukauden ajan maksuton päivähoitopaikka tai vaihtoehtoisesti maksetaan kotona tai yksityisessä hoidossa hoidettaville alle 3-vuotiaille kotihoidon tuen kuntalisää 100 € kuukaudessa. Em. 12 kuukauden jakso voi muodostua yksinomaan päivähoidosta, kotihoidosta, yksityisestä hoidosta tai näiden eri hoitomuotojen yhdistelmästä. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2021 talousarviossa on arviolta 37 370 €.

Sotaveteraanien ateria- ja siivouspalvelut. Tukijärjestelmässä kunta järjestää kunnan alueella kotona asuville sotaveteraaneille ateriapalvelut viitenä päivänä viikossa ja siivouspalvelut noin kaksi tuntia kerran kuukaudessa. Ateriapalvelut on perusteltua järjestää myös sotaveteraanin kanssa samassa taloudessa asuvalle puolisolle. Sotaveteraanilla tarkoitetaan Kelan rintamalisää saavaa henkilöä. Kela maksaa rintamalisää Suomessa asuvalle miehelle tai naiselle, jolla on rintamasotilastunnus tai naisille myönnetty rintamapalvelutunnus tai rintamatunnus tai veteraanitunnus. Lisä maksetaan myös miinanraivaajille, joille Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaustehtäviin vuosina 1945–52. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2021 talousarviossa on arviolta 2 950 €.



Oppisopimustuki. Tukijärjestelmän mukainen kunnallinen oppisopimustuki myönnetään kunnan lisätukena valtion tukemaan oppisopimukseen, joka on tehty sellaisen karstulalaisen ensisijaisesti alle 25-vuotiaan henkilön kanssa, joka on ammatillista peruskoulutusta vailla tai ammatillisen peruskoulutuksen omaava mutta työpaikan saanti edellyttää työpaikkakoulutusta. Tuki myönnetään Karstulassa toimivalle pk-yritykselle. Tuen määrä on 84–252 € kuukaudessa, keskimäärin tuki on 168 € kuukaudessa. Tukiaika on enintään puolet (50 %) oppisopimusajasta. Tuki maksetaan jälkikäteen samoin perustein kuin valtion maksama oppisopimuksen koulutuskorvaus. Lisäksi edellytetään, että oppisopimustuen saava yritys ei saa tuen saamiseksi lomauttaa tai irtisanoa nykyistä työvoimaa. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2020 talousarviossa on arviolta 4 860 €.

Nuorten kesätyöllistäminen yrityksissä tai yhteisöissä, kunnan kesätyöntekijät ja tuki 9-luokkalaisten työelämään tutustumiseen. Tukijärjestelmässä kunta myöntää avustusta Karstulassa sijaitseville yrityksille ja yhteisöille karstusten 16–25 -vuotiaiden nuorten työllistämiseen kuukauden mittaiseen työsuhteeseen kesäkaudella 2.5.–30.9. Avustus on suuruudeltaan 270 € kesätyöntekijää kohti. Avustukset myönnetään yritysten ja yhteisöiden hakemusten perusteella ja maksetaan jälkikäteen edellyttäen selvitystä työnantajalle kuuluvien velvoitteiden hoitamisesta. Tuen alle kuuluu myös kunnan omat kesätyöntekijät sekä tuki 4H-yhdistyksen tutustu työelämään 9-luokkalaisille. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2020 talousarviossa on arviolta 28 000 €.

Yksityistieavustukset. Kunta myöntää avustusta yksityisteiden perusparannus- ja kunnostushankkeisiin sekä yksityisteiden kunnossapitoon teknisen lautakunnan päättämien periaatteiden mukaan. Avustuksiin varattu määräraha vuoden 2021 talousarviossa on 91 000 €.

Avustukset kansalais-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnalle. Kunta myöntää toiminta- ja kohdeavustuksia, joilla tuetaan ja luodaan edellytyksiä paikalliselle kansalais-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnalle. Harkinnanvaraisista avustuksista päättää sivistyslautakunta kunnanhallituksen hyväksymän avustussäännön periaatteiden mukaan. Avustuksiin varattu määräraha vuoden 2021 talousarviossa on 21 970 €.

Lukiolaisen tukipaketti. Kunta myöntää avustusta, mikä käsittää kannettavan tietokoneen, koulumatkat KELA-tukeen oikeutetuille, sähköiset oppikirjat pakollisiin kursseihin ensimmäiselle lukuvuodelle ja enintään kuukauden lisenseillä sekä 200 euron suuruisen kuukausittaisen tuen muualta Karstulaan muuttaville lukiolaisille. Avustuksiin on varattu vuoden 2021 talousarviossa 28 690 €.

1.4.5 Verotulot

Kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2021 on määrätty 21,5 %.

Kiinteistöveroprosenteiksi vuodelle 2021 on määrätty

- yleinen kiinteistövero 1,03 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero 0,48 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistövero 1,36 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 3,0 %
- voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %

Verotulojen arvioinnissa käytetään Kuntaliiton veroennustetta. Talousarvioon otettu arvio verotuloista:



	TP 2019	TA 2020	TAE 2021
Verotulot			
Kunnan tulovero	10 075 425	10 323 000	10 470 000
Kiinteistövero	1 089 200	1 122 000	1 093 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 372 893	1 451 000	1 802 000
Verotulot	12 537 518	12 896 000	13 365 000
Verotuotot €/asukas (31.12.21 asukaslukuennuste 3837)			3 483

1.4.6 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen (1704/2009) sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuolto, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus, harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio. Peruspalvelujen alustava valtionosuusprosentti vuodelle 2020 on 25,46 %.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen (1705/2009) euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Valtionosuuksien arvioinnissa käytetään Kuntaliiton ennustetta. Talousarvioon otettu arvio valtionosuuksista:

	TP 2019	TA 2020	TAE 2021
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	14 684 793	14 988 800	13 231 530
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus			78 080
Verotulomenetysten kompensatio			2 373 750
Verotulomenetysten kompensatio	14 684 793	14 988 800	15 683 360
Valtionosuudet, €/asukas (31.12.2021 asukaslukuennuste 3837)			4 087

1.4.7 Maksut ja muut toimintatuotot

Maksut ja muut toimintatuotot ovat monilta osin lainsäädännön määrittämiä. Niiltä osin kuin päätösvalta on kunnalla, maksut ja muut toimintatuotot pyritään pitämään kohtuullisina. Vuodelle 2021 on tehty vesi- ja viemäritaksoihin korotusta 10—15 %.

1.4.8 Lainanottoperiaatteet ja maksuvalmiuden ylläpitäminen

Karstulan kunnalla on kuntatodistuksia vastaan nostettua lyhytaikaista (1-3 kk) lainaa 13 M€, josta on edelleen viime vuosien korkotasolla saatu positiivista korkotuottoa. Lyhennyssuunnitelma tehdään vuoden 2020 aikana. Ennusteen mukaan korkotasossa ei ole tapahtumassa muutoksia vuoden 2021 loppuun mennessä. Pitkäaikaisissa talouden ennusteissa on huomioitu luoton lyhennys ja korkokustannukset.

Kunnanhallitus voi markkinatilanteen muuttuessa muuttaa lyhytaikaisia lainoja pitkäaikaisiksi lainoiksi ilman kunnanvaltuuston erillistä päätöstä enintään puolet kunnan kokonaislainamäärästä.

Kunnanhallitus voi lisäksi ryhtyä toimiin korkosuojausten ottamiseksi kunnan lainoihin valtuuston hyväksymän erillisen valtuutuksen mukaisesti. Korkosuojauksissa on kuitenkin noudatettava lain edellyttämää varovaisuutta ja harkintaa.

Kunnalla on tätä talousarviota laadittaessa sijoitettuja rahavaroja noin 2 miljoonaa € ns. sijoitusosuutena ns. parkkirahastossa. Rahoitustuotot ovat olleet rahoituskuluja suuremmat. Viimeisten vuosien aikana sijoitusten tuotto on ollut alhaista, mutta myös korkotaso on ollut alhainen. Kunnan sijoitusten ja lainamäärän suhdetta on jatkuvasti syytä tarkastella sijoitusten tuoton ja lainojen korkotason muutosten kannalta. Samalla tulee kiinnittää huomiota kunnan lainamäärään. Sijoituksia hoidetaan valtuuston (16.6.2014/16 §) hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti, joiden mukaan sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa.

Kunnan kassavaroja on talousarviokirjan tekohetkellä noin 6 M€. Vaihteluväli on lähikuukausina ollut 5 – 6 M€. Kesäkuussa kassavaroista maksettiin Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n takausvastuita korkoineen n. 4,4 M€.

1.4.9 Taloussuunnitelma

Talousarviovuoden 2021 lisäksi talousarviokirjassa on esitetty taloussuunnitelmat vuosille 2022-23. Taloussuunnitelmavuodet on laadittu talousarviovuoden pohjalukuja käyttäen huomioiden investointien ja kiinteistöjen operatiivisten muutosten vaikutukset talouteen. Tavoitteena on esittää realistinen käsitys talouden kehityksestä huomioiden erityisesti toimintakulujen kehittyminen.

Karstula kunnan verotuloihin on ennustettu 3,6 % kasvua vuoden 2021 aikana verrattuna vuoden 2020 alkuperäiseen ennusteeseen. Ennusteen mukaan veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vuonna 2021. Arvioidut verotulomenetykset tullaan huomioimaan verotulojen menetyksien korvauksina. Osana kuntien koronatukipakettia on päätetty korottaa kuntien osuuksia yhteisöveron tuotosta. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus vuodelle 2021. Lisäksi kunnille kompensoidaan varhaiskasvatusmaksujen alentamiset korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä verovuodesta 2021 eteenpäin. Talousarviovuodelle 2021 sekä taloussuunnitteluvuodelle 2022 verotulot on arvioitu verotulokehikon avulla vahvistettujen tulo- ja kiinteistöveroprosenttien mukaisesti.

Karstulan kunnan valtionavustukset kasvavat vuonna 2021 4,6 % vuoden 2020 tasoon verrattuna. Kasvuun vaikuttavat mm. kustannustason muutoksesta johtuva indeksikorotus (+2,3 %), valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus sekä tehtävien ja velvoitteiden muutokset. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,63 % vuonna 2021.

Kunnan verotulojen kehitys riippuu pitkälti yleisen taloustilanteen kehityksestä, mutta merkittävää vaikutusta on myös paikallisilla investoinneilla, elinkeinoelämän vireydellä ja työllisyystilanteella. Kunta voi omilla toimillaan vaikuttaa suunnitelmavuosien talouteen vain rajallisesti. Merkittävimmin voimme vaikuttaa ylläpitämällä yleistä elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia.

1.4.10 Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus

Kunnanvaltuusto vahvistaa taloussuunnitelman ensimmäisen vuoden 2021 talousarviona sitovana noudatettavaksi ja taloussuunnitelman 2022–2023 ohjeellisena noudatettavaksi. Taloussuunnitelmavuodet tarkentuvat talousarviovuosina. Kunnanhallitus saattaa vahvistetun talousarvion täytäntöönpano-ohjeineen lautakuntien noudatettavaksi. Erillisiä käyttösuunnitelmia ei tehdä.

Talousarvio on valtuustoon nähden sitova seuraavilla talousarviokokonaisuuksilla:

- kunnanhallitus
- sosiaali- ja terveystoimi
- sivistystoimi
- tekninen toimi
- tuloslaskelma
- investoinnit
- rahoituslaskelma.

Kunnanvaltuusto päättää määrärahat ja tuloarviot sekä tavoitteet tehtäväalueittain. Investointimäärärahat myönnetään hankeryhmittäin. Talousarvio on kunnanvaltuustoon nähden sitova nettomääräisenä käyttötalouden ulkoisten erien osalta päävastuualueittain ja investointien osalta hankeryhmittäin. Rahoituslaskelman eristä pitkäaikaisten lainojen ja lyhytaikaisten lainojen yhteismäärän muutos ja antolainojen lisäys on valtuustoon nähden sitova.

Talousarvio on kunnanhallitukseen ja lautakuntiin nähden sitova käyttötalouden osalta kustannuspaikoittain ja investointien osalta hankkeittain. Sitovuustasona käyttötalouden menoihin ja tuloihin nähden on toimintakate (nettomenot). Henkilöstömenoja tai niiden säästöjä ei saa käyttää muiden menolajien katteeksi.

Määrärahojen riittävyydestä, tuloarvioiden ja tavoitteiden toteutumisesta vastaavat

- tilivelvolliset luottamushenkilöt: kunnanhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet
- tilivelvolliset viranhaltijat: kunnanjohtaja ja palvelukeskusten johtajat.



2 Tavoitteet ja käyttötalous

2.1 Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston toimielimet ovat kunnanvaltuusto, keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta.

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto päättää ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista sekä hallinnon järjestämisen, talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto hyväksyy kunnan talousarvion ja tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapaudesta. Lisäksi valtuusto huolehtii, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka kunnanvaltuusto asettaa toimikaudekseen. Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnallisvaalien ja valtiollisten vaalien järjestämisestä kunnassa vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka kunnanvaltuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastusta varten. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tehtävät on määritelty kunnan tarkastussäännössä.

Kunnanvaltuuston kustannuspaikalle varataan määräraha kunnanvaltuuston toimintaan. Vaalien kustannuspaikalle varataan keskusvaalilautakunnan kokoontumiseen tarvittavat varat. Tilintarkastuksen kustannuspaikalle varataan määräraha tarkastuslautakunnan toimintaan sekä ulkoisen tarkastuksen eli tilintarkastuksen ostopalveluun auktorisoidulta JHTT-tilintarkastusyhteisöltä

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
10000	Vaalit		-17 690	-17 690
11200	Kunnanvaltuusto		-38 810	-38 810
11100	Tilintarkastus		-13 770	-13 770
11250	Luottamushenk. kokousjärjestelmä		-16 470	-16 470
YHTEENSÄ			-86 740	-86 740



2.2 Kunnanhallituksen päävastuualue

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti kunnan järjestämisvastuulla olevien kuntapalvelujen organisoinnista, konserni johdosta ja -ohjauksesta, kunnan edunvalvonnasta, kunnanhallitukselle määrätyistä tehtäväalueista sekä sovittaa yhteen lautakuntien sekä niiden alaisina toimivien palvelukeskusten toiminnan kunnanvaltuuston taloudellisesti kestäväällä tavalla määrittämien voimavarojen mukaisesti.

Talousarvion liitteenä olevassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa esitetään kunkin palvelukeskuksen organisaatorakenne.

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat kunnanjohtaja, hallinto- ja henkilöstöpäällikkö sekä talous- ja hankintapäällikkö.

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2021					
KUNNANHALLITUKSEN PÄÄVASTUUALUE					
ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 20/TA 21 muutos, €	TA 20/TA 21 muutos, %
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 983 227	1 962 490	1 800 980	-161 510	-8,2
Maksutuotot	5 866				
Tuet ja avustukset	241 871	198 000	197 500	-500	-0,3
Muut toimintatuotot	2 327 843	36 770	16 200	-20 570	-55,9
TOIMINTATUOTOT	4 558 807	2 197 260	2 014 680	-182 580	-8,3
Valmistus omaan käyttöön	8 788				
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 434 012	-2 124 740	-1 984 840	139 900	-6,6
Palvelujen ostot	-1 822 134	-1 176 260	-1 072 490	103 770	-8,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 227 721	-399 600	-358 860	40 740	-10,2
Avustukset	-96 989	-145 500	-90 760	54 740	-37,6
Muut toimintakulut	-4 569 580	-42 640	-45 550	-2 910	6,8
TOIMINTAKULUT	-10 150 436	-3 888 740	-3 552 500	336 240	-8,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 582 841	-1 691 480	-1 537 820	153 660	-9,1
VUOSIKATE	-5 582 842	-1 691 480	-1 537 820	153 660	-9,1
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-846 970	-73 860	-67 140	6 720	-9,1
Poistot ja arvonalentumiset	-846 970	-73 860	-67 140	6 720	-9,1
TILIKAUDEN TULOS	-6 429 811	-1 765 340	-1 604 960	160 380	-9,1



Kunnanhallituksen päävastuualueen talousluvuissa on mukana edellä kuvattu kunnanvaltuuston toiminta (kunnanvaltuuston, vaalien ja tilintarkastuksen kustannuspaikat).

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toimielimet ovat kunnanhallitus, kunnanhallituksen alainen henkilöstö, vanhusneuvosto, toimikunnat ja nuorisovaltuusto (nuorisovaltuusto on käsitelty nuorisotyön alla).

Kunnanhallitus toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa toiminnassaan ja päätöksenteossaan sekä arvioi strategian toteutumista kaikissa kunnan toiminnoissa ja toiminnan tasoilla. Kunnanhallitukselle kuuluvien lakisääteisten tehtävien lisäksi erityisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että kunnan strategiaprosessi on toimiva ja että kunnanvaltuustolla on riittävät mahdollisuudet strategian käsittelyyn sekä välineet raportoinnin ja seurannan varmistamiseen. Kunnanhallitus ohjaa, johtaa, valvoo ja sitouttaa järjestelmällisesti kunnan omaa organisaatiota sekä omistajaohjauksen ja muun yhteydenpidon kautta keskeisiä yhteistyöverkostoja.

Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto huolehtii, että kuntapalveluja tuottava palkatun henkilöstön palveluorganisaatio toimii kuntastrategian mukaisella tavalla vastuullisesti ja aktiivisesti yhteistyöhön ja hyvinvointiin panostaen. Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto seuraa ja kehittää henkilöstötuottavuutta sekä edistää henkilöstön työhyvinvointia.

Vanhusneuvosto on perustettu kunnanhallituksen päätöksellä 8.3.2012 / § 71 kunnan ja sen alueella asuvien ja toimivien ikäihmisten ja heidän järjestöjensä yhteistyöelimeksi.

Toimikunnat ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien määrättyjen tehtävän hoitamiseksi asettamia toimielimiä.

Kustannuspaikoille varataan määrärahat toimielinten toimintaan. Kunnanhallituksen kustannuspaikalle kirjataan myös kunnanjohtajan palkkauskulut. Toimikuntien kustannuspaikalle kirjataan myös osallistumiskuluja seudullisten ja muiden yhteisten toimikuntien toimintaan

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
11300	Kunnanhallitus		-202 350	-202 350
11320	Henkilöstöjaosto		-3 010	-3 010
11350	Vanhusneuvosto		-9 000	-9 000
16010	Hyvinvoiva karstunen-ohjelma		-63 640	-63 640
YHTEENSÄ			-278 000	-278 000



Elinvoima ja kehittäminen

Karstula on yrittäjäaktiivinen, ennakoiva ja tulevaisuuteen suuntautunut kunta, jonka toimintaa ohjaavat kestävä kehitys ja elinvoimaisuus. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja.

Tehtävän toteuttamiseksi pyrimme aktiiviseen ja avoimeen vuorovaikutukseen kunnan, yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Kunta edistää uusien yritysten sijoittumista Karstulaan joustavan kaavoituksen ja rakennuslupien myöntämisen avulla sekä tarjoamalla yritysten äyhtöön teollisuuskilteistöjä. Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja.

Elinkeinotoimen kustannuspaikalle varataan 220 000 euron suuruisen määräraha elinkeinopalvelujen oston kehittämisyhtiöltä, rahoitusosuudet EU-projekteihin ja muihin hankkeisiin osallistumiselle sekä valtuuston ja kunnanhallituksen erikseen päättämiin avustuksiin. Lisäksi kustannuspaikka sisältää kunnan tuen maatalousyrittäjien maksullisen lomituspalvelun käyttöön. Viisarin LEADER-ohjelman rahoitusosuuden määräraha varataan omalle kustannuspaikalleen

Kuntamarkkinointia toteutetaan yhteistyössä kehittämisyhtiön kanssa monipuolisesti sähköisen median, kunnan kotisivujen, tapahtumien sekä yleisen suhdetoiminnan avulla. Näille varataan määrärahat omille kustannuspaikoilleen.

Tukimuodot: Avustus uudisasukkaan asumistukeen ja maksuttomaan päivähoitoon/kotihoidon kuntalisään sekä oppisopimuskoulutuksen tukemiseen varataan omille kustannuspaikoilleen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Aktiivisuus: Edistää uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja olemassa olevien laajentumista	Työpaikkojen ja yritysten määrän kehitys	Työpaikkojen ja yritysten määrä lisääntyy.
Hyvinvointi: Kunta on vetovoimainen asuinpaikka.	Väestökehityksen tilastot, muuttoliike	Muuttoliike on positiivinen.
Yhteistyö: Osallistumme kehittämishankkeisiin, jotka lisäävät kunnan ja yritysten kehittymistä ja vetovoimaa	Hankkeiden määrä ja budjetti Hankkeiden toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen	Hankkeita vähintään 3-5, joiden toiminnalliset tavoitteet saavutetaan.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
12100	Suhdetoiminta ja edustus		-3 260	-3 260
16000	Elinkeinotoimi		-245 490	-245 490
16100	Uudisas.Asumistuki/kuntalisä		-55 810	-55 810
16300	Viisari Leader		-23 810	-23 810
16600	Oppisopimus		-4 860	-4 860
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-333 230	-333 230



Maankäyttö

Tehtäväalueen tarkoituksena on tarjota työn tekemiseen ja yrittämiseen kannustava sekä asumiseen ja vapaa-aikaan viihtyisä maaseutumainen toimintaympäristö. Huolehtia kaavoituksella maankäytön suunnittelusta. Vastuuhenkilöinä toimivat kunnanjohtaja ja tekninen johtaja.

Kaavoituksella turvataan kunnan kehittymisen kannalta riittävät, monipuoliset ja tarkoituksenmukaiset alueet maankäytön eri tarpeisiin. **Aluearkkitehtipalvelulla** ohjataan kaavoitusta ja hoidetaan kaavaprosessien hallinnollisia tehtäviä sekä avustetaan kunnan viranomaisia ja kuntalaisia kaavoitus- ja rakennusasioissa.

Vuonna 2021 käynnissä olevia kaavoitusprosesseja Itäisten ja läntisten vesistöjen rantaosayleiskaavan voimaantulovaihe, keskustan korttelin 57 asemakaavamuutoksen voimaantulovaihe, yksityisten maanomistajien ranta-asemakaavojen ehdotusvaiheet (Wanhon Wehkeiden ja Huliswoodin matkailualueet), Saarijärven reitin rantaosayleiskaavan III osittaisen muutoksen valmistelu- ja ehdotusvaiheet, Humpin teollisuusalueen asemakaavamuutoksen laadinta sekä Evankelisen opiston asemakaavan muutoshankkeen ja Hämeenpuron asemakaavamuutoksen mahdolliset käynnistymiset. Lisäksi varaudutaan myös muihin mahdollisiin käynnistyviin kaavahankkeisiin

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Elinvoima: Monipuolinen tonttitarjonta asumiseen ja yritystoimintaan.	Tonttitarjonta	Tonttitarjonnalla pystytään vastaamaan kysyntään 100-prosenttisesti.
Aktiivisuus: Kunnan kaavoituksen nykytilanne ja tavoitteet alueiden käytön ja rakentamisen ohjaamisessa ovat selvillä.	Kaavoituskatsaus ja sen toteutuminen	Kaavoituskatsauksessa esitetyt hankkeet saadaan eteenpäin eri kaavatyövaiheisiin
Talous: Maan- ja metsänomistuksesta kertyy myyntituloja, kestävän metsänhoidon periaatteet huomioiden.	Myyntitulojen määrä	Talousarvioon suunniteltujen tulojen toteutuminen kestäväällä tavalla.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
18000	Maa- ja metsätilat	60 000	-14 510	45 490
19000 ja 19050	Kaavoitus ja aluearkkitehtitoiminta	32 090	-92 000	-59 910
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		92 090	-106 510	-14 420



Yleishallinto

Yleishallinnon tehtävänä on varmistaa kunnan yleisten hallintotehtävien lakisääteisten velvoitteiden täyttyminen. Sen vastuuhenkilönä on hallinto- ja henkilöstöpäällikkö.

Yleishallinto huolehtii luottamustoimielinten toimintaedellytyksistä, asianhallinnan ja arkistoinnin toimintojen koordinoinnista, kunnan yleisestä viestinnästä ja tiedottamisesta sekä erilaisista kunnan yleishallinnon viranomaistehtävistä.

Asioimisliikenteen kustannuspaikalle kirjataan kunnan ostopalvelusopimuksin hankittu osin kutsuohjattu asiointiliikenne, joka palvelee erityisesti vanhempien ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeita.

Erilaisia kunnan maksuosuuksia kirjataan omille kustannuspaikoilleen: maksuosuus yhteistoiminta-alueelle siirtyneestä **maaseutuhallinnosta** isäntäkunta Pihtiputaalle, maksuosuus verohallitukselle **kunnallisverotuksen** suorittamisesta sekä Kuntaliiton, Kuntien eläkevakuutuksen ja Keski-Suomen liiton kuntaosuudet **muihin yleishallinnon kustannuksiin**.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelu: Kunnan yleishallinto toimii sujuvasti ja asianmukaisesti.	Hallinnon prosessien sujuvuus ja sähköistäminen	Dynasty 10-asianhallintajärjestelmän sujuva käyttöönotto Kirjaamon ja sähköisiin kokouksiin liittyviä prosessien tehostaminen osana kuntien modernisoimaan työskentelytapoja. Mukana digikannustin hankkeessa, jossa perustetaan palvelunhallintamalli, jonka tarkoituksena on määrittää kunnan ja toimittajien väliset yhteistyömallit palvelunhallinnassa ja kehittämisessä. Määrittää hyvin toimivat yhteistyöprosessit joiden kautta ratkaisu pidetään toimintakykyisenä, toimintavarmana ja tietoturvallisena.
Digitaalisuus: Sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin kehittäminen.	Paperiton prosessi	Sähköisen arkistoinnin ja prosessien kuvantamisen aloittaminen seudullisena hankkeena.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
12000	Kunnallisverotus		-87 500	-87 500
12500	Muut yleishallinnon kust.		-68 550	-68 550
12600	Asioimisliikenne		-58 000	-58 000
13000	Maataloustoimi		-71 620	-71 620
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-285 670	-285 670



Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto hoitaa kunnan työnantaja-asemasta johtuvia velvoitteita ja toimeenpanee asetettuja henkilöstöpoliittisia linjauksia ja tavoitteita. Tehtävääalueen tavoitteena on, että kunnalla on osaava, motivoitunut ja muutوسkykyinen henkilöstö. Henkilöstöhallintoon kuuluvat eri toimialoilla toteutettavat henkilöstökäytännöt ja -prosessit, joilla varmistetaan henkilöstön riittävä määrä ja oikea kohdentuminen, osaaminen, hyvinvointi ja sitoutuminen. Vastuuhenkilönä toimii hallinto- ja henkilöstöpäällikkö.

Henkilöstöhallinto huolehtii kunnan henkilöstöhallinnon yhtenäisestä toiminnasta ja ohjeistamisesta, yhteisten henkilöstökoulutusten järjestämisestä sekä yhteisten henkilöstöhallinnon työkalujen käyttöönotosta ja ylläpidosta. Henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle on lisäksi varattu erillinen 10 000 euron määräraha henkilöstön e-passeihin ja muihin työhyvinvoinnin kehittämisen toimenpiteisiin. Henkilöstöhallinnon kustannuksiin sisältyy myös työterveyshuoltosopimuksen mukainen lakisääteinen työterveyshuolto (ennalta ehkäisevä ja työkykyä ylläpitävä toiminta). Lakisääteisen työsuojelun toimintaorganisaation kustannukset ja yhteiset työsuojeluun liittyvät kustannukset sekä yhteistoimintajärjestelmän mukaiset luottamusmiestoiminnan kustannukset kirjataan omille kustannuspaikoilleen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Vastuullisuus: Kunnalla on toimiva palveluorganisaatio ja hyvä työnantajamaine.	Hakijoiden määrä avoimiin tehtäviin	Palvelutuotannon tason huomioiminen henkilöstön muutostarpeissa sekä osaamisrakenteiden muutosten ennakoiminen. Työhyvinvoinnin toimenpidesuunnitelman laatiminen.
Osaava henkilöstö: Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö osana kunnan kehittämistä ja palvelutuotantoa	Sairauspoissaolojen määrä. Koulutuspäivien määrä.	Osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi käydyt koulutukset. Uuden koulun muutosjohtamiseen liittyvät sparraukset. Vähentyneet sairauspoissaolot aktiivisella yhteistyöllä työterveyshuollon ja työterveyspsykologin kanssa.
Vastuullisuus: Esimiestyön tukeminen ja esimiestaitojen vahvistaminen.	Toteutetut toimenpiteet ja koulutukset. Työhyvinvointikyselyn tulokset. Sairauspoissaolojen määrä.	Työterveyshuollon psykologin esimiessparraus ja muutostuki. Esimiesten aktiiviset kokoontumiset ja tiedottamisen lisääminen ja terävöittäminen. Esimiesten muutosjohtamisen koulutukset. Prosessien jatkuva kehittäminen ja tehostaminen.
Ihmisläheisyys: Työhyvinvoinnin, ennaltaehkäisevän työterveyshuollon ja työturvallisuustyön kehittäminen.	Toteutetut toimenpiteet	Työsuojelun toimintaohjelman ja työkyvyn varhaisen tuen toimintamallin toteuttaminen osana jokaisen esimiehen työtä. Riskien arvioinnin ajantasaisuus ja ennakointi työyksiköissä.



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
12120	Työterveyshuolto	33 000	-59 000	-26 000
12130	Työmarkkina		-4 030	-4 030
12135	Työsuojelu		-7 680	-7 680
12140	Henkilöstöhallinto		-8 800	-8 800
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-46 510	-46 510

Työllisyys ja yhteispalvelu

Tehtäväalueen tarkoitus on työllisyyden edistäminen, työttömyyden haittojen ehkäisy ja yhteispalvelu. Vastuuhenkilönä toimii hallinto- ja henkilöstöpäällikkö.

Tehtäväalueelle on keskitetty työllisyyttä edistävät ja työttömyyden haittoja ehkäisevät toiminnot sekä työllisyystoimenpiteiden koordinointi. Työllisyysyksikkö tekee monipuolisesti yhteistyötä kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden kanssa. Kunnan vastuu työllisyyden hoidosta korostuu edelleen. Keskeinen osa työllisyyden hoitoa ja työttömyyden haittojen ehkäisyä on monipuolinen, erityisesti nuorille ja pitkäaikaistyöttömille suunnattu **työpajatoiminta** sekä työllistettävien sijoittaminen kunnan työkohteisiin. Lisäksi huolehditaan nuorten kesätyöllistämisestä kunnan omissa työkohteissa ja kesätyöavustuksella paikallisissa yrityksissä ja yhteisöissä. Nuorten työpajatoimintaan haetaan OKM:n valtionavustusta.

Asiointipisteessä tarjotaan julkishallinnon palveluja keskitetysti yhdestä paikasta kunnan ja valtion palveluntuottajien yhteistyöllä. Asiointipiste sisältää eri viranomaisten asiakaspalvelua, asiakirjojen vastaanottamista ja luovuttamista, asioiden vireillepanoon ja käsittelyyn liittyvää neuvontaa sekä eri viranomaisten etäpalvelua. Opastetaan edelleen asiakkaita käyttämään eri valtion viranomaisten sähköisiä palveluja.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Elinvoima: Työllisyys kehittyy kunnassa myönteisesti.	Työttömyyden, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kehitys.	Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden hyvä kehitys. Kunnan työmarkkinatuen maskuosuuden laskeminen.
Vastuullisuus: Työllistämistoimenpiteillä edistetään niihin osallistuvien asemaa työmarkkinoilla, ehkäistään syrjäytymistä ja parannetaan elämänhallintaa.	Toimenpiteisiin osallistuneiden määrä ja sijoittuminen työllistämisyksikön jälkeen.	Työllistämistoimenpiteisiin osallistuu vuositason 20-25 eri henkilöä. Kunnan eri yksiköt ja työpaja työllistää etupäässä pitkäaikaistyöttömiä, ja edistää toimenpiteillään heidän asemaansa avoimilla työmarkkinoilla sekä elämänhallinnassa. Jatketaan ryhmävalmennustoimintaa yhdessä paikallisten toimijoiden sekä kunnan omien yksiköiden kanssa.

**Saavutettavuus:**

Julkisen hallinnon palvelut ovat yhteispalvelussa monipuolisesti saatavilla saman katon alla.

Saatavilla olevat palvelut ja niiden käyttö.

Asiakkaat kokevat saavansa tarvitsemansa palvelun.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
12200	Työllistäminen	154 700	-327 410	-172 710
12210	Nuorten työpajatoiminta/OKM	95 000	-151 920	-56 920
12700	Yhteispalvelu	15 000	-48 800	-33 800
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		264 700	-528 130	-263 430



Taloushallinnon palvelut

Tehtäväalue tuottaa keskitetysti kunnan ja kuntakonsernin tarvitsemat taloushallinnon palvelut. Lisäksi vastuualueelle kuuluu kunnan omaisuudesta huolehtiminen, sopimukset ja hankintojen ohjaus. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii talous- ja hankintapäällikkö.

Taloushallinto huolehtii kunnan ja kuntakonsernin kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluista, talousarvion valmistelusta, seurannasta ja raportoinnista, kustannuslaskennasta ja -vertailusta, taloushallinnon ja laskutuksen toimintojen koordinoinnista, perustettavan konsernipankin toiminnasta ja muista rahoitusjärjestelyistä, omaisuuden hoitamisesta, sopimushallinnasta ja vakuutuksista, hankintatoimen koordinoinnista ja keskitetyistä hankinnoista sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistamisesta. Konsernin sisäisen pankin ja konsernitalin toiminto otetaan käyttöön alkuvuodesta.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelun laatu: Kunnan ja kuntakonsernin taloushallinnon tukipalvelut hoidetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja ammattitaitoisesti.	Aikataulut Oikeellisuus	Perusprosesseista kuvaukset Tilintarkastajilla ei huomauttamista perusprosesseissa Konsernin sisäisen pankin ja konsernitalin käyttöönotto alkuvuodesta
Digitaalisuus: Taloushallinnon työprosessien ja sähköisten järjestelmien käytön kehittäminen.	Toteutetut toimenpiteet Järjestelmänkehityshankkeet toteutettu ja käytössä	Taloushallinnon keskeiset työprosessit on määritelty. Prosessien ja järjestelmien jatkuva kehittäminen suunnitelman mukaisesti. Automatisoitu talousraportointi käyttöön 2021 aikana Uusi raportointi- ja budjetointityökalu käyttöön
Vastuullisuus ja taloudellisuus: Hankintojen tarkoituksenmukaisuus, vastuullisuus ja kustannustehokkuus	Hankintakriteerit Kustannussäästöt Vastuullisuusnäkökulmat	Kokonaistaloudellisuus hankinnoissa. Hankintaohjeiden käytön valvonta, pienhankintojen kilpailutus Kilpailutuskriteerejä asetettu vastuullisuusnäkökulmasta

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
11000	Talous- ja hallintopalvelut	50 000	-382 120	-332 120
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		50 000	-382 120	-332 120



IT-palvelut

Tehtäväalue tuottaa keskitetysti kunnan ja kuntakonsernin tarvitsemat IT-palvelut. Vastuuhenkilönä toimii hallinto- ja henkilöstöpäällikkö.

IT-palvelujen keskeisenä tehtävänä on laitteiden ja ohjelmistojen hankinta-, asennus- ja ylläpitotehtävät, järjestelmien ja tietoverkkojen suunnittelu ja toteuttaminen, puhelin- ja viestintäratkaisusta huolehtiminen sekä käyttäjien opastaminen. Kuntapalvelujen tuottavuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen edellyttää toimintaprosessien digitalisoitumista ja tietojärjestelmien täysimääräistä hyödyntämistä, mitä IT-palvelut osaltaan tukee. IT-asiantuntemusta tarvitaan entistä enemmän myös uusien rakennushankkeiden suunnitteluprosesseissa. Osana kokonaisuutta huolehditaan myös tietosuojalain asettamien vaatimusten valvomisesta sekä julkishallinnon organisaatioiden tietohallintoa ja tietoturvaa koskevien velvoitteiden toteutumisesta

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laatu: IT-palvelut tukevat osaltaan kunnan ja kuntakonsernin palvelutuotannon sujuvuutta ja tehokkuutta.	Toimintojen ja työprosessien sujuvuus	Keskeisten toimintojen ja järjestelmäkokonaisuuksien jatkuva toiminta on varmistettu myös vika- ja poikkeustilanteissa.
Digitaalisuus: IT-palvelujen kehittämisellä tuetaan toimintaprosessien tehostamista.	Toteutetut toimenpiteet	Toimintaprosesseja on kehitetty IT-ratkaisujen avulla ja tietoturvallisuus on vaadittavalla tasolla.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
11010	IT-palvelut	156 040	-150 140	5 900
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		156 040	-150 140	5 900



Henkilöstöyksikkö

Henkilöstöyksikkö tuottaa palkanlaskentapalveluja ja henkilöstöhallinnon asiantuntijapalveluja kunnalle sekä sopimusperusteisesti SOTE-kuntayhtymällä sekä lähikunnille. Tehtäväalueen vastuhenkilönä toimii talous- ja hankintapäällikkö.

Henkilöstöyksikön tehtävänä on huolehtia kunnan ja asiakkaiden työnantajavelvoitteista kunta-alan työehtosopimusten ja yleisten kuntatyönantajakäytäntöjen edellyttämällä tavalla. Palvelutuotanto perustuu yhteistyösopimuksiin ja suoriteperusteiseen hinnoitteluun. Yhteistyösopimusten irtisanomisaika on yksi kalenterivuosi. Henkilöstöyksikön palvelutuotannon suunnittelussa pyritään huomioimaan suoritemäärän vaihtelu ja asiakasorganisaatioiden toiminnan muutokset.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laatu ja taloudellisuus: Palkkahallinnon palvelut tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Suoritemäärät ja niiden kehitys Suoritehinnat ja niiden kehitys Reklamaatioiden määrä	Hinnoittelu perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Reklamaatioiden määrä laskeva
Toimintatapa: Palkkahallinnon palvelut toteutetaan yhteistyösopimusten mukaisina.	Asiakastapaamiset Asiakaspalaute	Asiakkaat tavataan henkilökohtaisesti Tyytyväiset asiakkaat
Digitaalisuus: Palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon työprosesseja kehitetään jatkuvasti ja niissä hyödynnetään käytössä olevien tietojärjestelmien ominaisuuksia täysimääräisesti.	Uusi HR-laskentaohjelma käytössä, oheisjärjestelmiä jätetään pois	Palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon keskeiset työprosessit ja tietojärjestelmäyhteydet määritellään ja dokumentoidaan. Keväällä 2021 käyttöönotettava uusi palkkalaskentajärjestelmä käytössä kaikilta osin vuoden loppuun mennessä WEB-tallennus jää pois

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
11020	Henkilöstöyksikkö	259 150	-312 680	-53 530
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		259 150	-312 680	-53 530



Ruoka- ja siivouspalvelut

Tehtäväalueen tarkoitus on tuottaa tarvittavat ateriat- ja siivouspalvelut ja sen vastuuhenkilönä toimii ruokapalvelupäällikkö. Ruoka- ja siivouspalvelut kuuluu talous- ja henkilöstöpäällikön vastuualueelle.

Ruoka- ja siivouspalvelujen suurimmat sisäiset asiakkaat ovat perusopetus, lukio ja päivähoito. Yksikkö myy ateriapalveluja sopimusperusteisesti myös kuntaorganisaation ulkopuolelle Perusturvaliikelaitos Saarikalle. Ruokapalvelut toteutetaan yhden keskuskeittiön mallilla. Keskuskeittiö sijaitsee vielä alkuvuoden terveysaseman tiloissa, mistä se siirtyy uuteen yhtenäiskouluun tilojen valmistuessa. Palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan mahdolliset suoritemäärissä ennustetut muutokset.

Sivistyspalvelukeskuksen lisäksi ruokapalvelun sisäisiä asiakkaita ovat veteraanit ja kunnan henkilöstö. Ruokapalvelu hoitaa myös tilavaraukset ja kokoustarjoilut. Saarikkaa palvelee eri yksiköissä.

Siivouspalvelu huolehtii perusopetuksen tilojen, lukion, kirjaston päiväkotien, liikuntahallin, kunnan asuntoloiden, Kruukkilan, Jokelan, Nuorisotalon, puhdistamon ja liikuntapaikkojen pukutilojen puhtaanapidosta siivoustyön mitoituksen mukaisesti. Siivouspalvelut toteutetaan pääsääntöisesti omana palvelutuotantona, pienessä määrin käytetään ostopalvelua. Siivouspalvelut tuotetaan ja hankitaan keskitetysti tehokkaan suunnittelun ja siivousmitoituksen mukaisen laatutason huomioiden.

Ruoka- ja siivouspalveluiden toimintaa ohjataan kestävän kehityksen näkökulmat huomioiden, hyödyntämällä uusia teknologisia ratkaisuja, sitoutumalla valtakunnallisiin ravitsemussuosituksiin sekä kehittämällä uusia tehokkaita toimintatapoja.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Talouden tasapaino: Ruoka- ja siivouspalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Suoritemäärät ja niiden kehitys Suoritehinnat ja niiden kehitys	Suoritemäärät toteutetaan ennakoidusti Suoritehinnat pidetään maan keskiarvon tasolla
Laadukas palvelu: Ruoka- ja siivouspalvelujen laatutaso on suositusten mukainen.	Eri-ikäisten ravitsemussuositukset Mitoituksen mukainen siivous Ruokapalvelujen tuotannolle asetettujen vaatimusten täyttyminen Painotukset hankinnoissa	Toteutetaan palvelut huomioiden ikäryhmien suosituksia Mitoitukset päivitetään säännöllisesti, Toteutetaan omavalvontasuunnitelmaa Hankinnoissa noudatetaan hankintaohjetta ja huomioidaan vastuullisuuden näkökulma
Yhteistyö: Ruoka- ja siivouspalvelut toteutetaan palvelusopimusten mukaisina.	Asiakastyytyväisyyskyselyt	Asiakastyytyväisyyskyselyt kaikille asiakasryhmille kerran vuodessa Palvelusopimukset ovat ajantasaiset ja tilaukset päivitetään muutosten mukaan



Ruokapalvelujen suoritteet ja hinnat vuodelle 2021

	Suoritemäärä / vuosi	Suoritteen hinta	Suoritteet / työntekijä / työpäivä
Ruokapalvelut	230000	3,73 €	72,52

Väistötiloista johtuen ruokapalvelut on joutunut jakamaan toimintaansa useaan jakelukeittiöön, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia kevätkauden ajan kuljetus- sekä henkilöstömenoissa. Lisäksi väistötiloista aiheutuvat tilaratkaisut kuormittavat myös siivouspalveluita henkilöstö- ja siivoustarvikemenojen lisäkustannuspaineina. Keittiön muuttotoimet uuden koulun käyttöönotossa kuormittavat kesäkauden mutta uuden keittiön myötä ja väistötilojen jäädessä pois toiminta tehostuu.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
15250	Ruokapalvelut	870 700	-707 040	163 660
15300	Siivoustoimi	289 000	-241 520	47 480
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		1159 700	-948 560	211 140

2.3 Sosiaali- ja terveystoimen päävastuualue

Vastuualueen toimielimenä toimii kunnanhallitus ja vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen muodostamisen jälkeen ns. laajan perusturvan sosiaali- ja terveystoimen palvelut toteutetaan ostopalveluina SoTe kuntayhtymältä (perusterveydenhuolto ja sosiaalitoimi) ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä (erikoissairaanhoito).

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto ovat yhteistoiminta-alueen hoidettavina, ko. kustannuspaikoille kirjataan isäntäkunta Viitasaarelle maksettava osuus.

Päävastuualueen talousarvio sisältää lisäksi kunnan vastuulle edelleen kuuluvia sosiaali- ja terveystoimen eläkemenoperusteisia maksuja, joihin on varattu määräraha sosiaali- ja terveystoimen eri kustannuspaikoille. Muun toiminnan kustannuspaikalle kirjataan tilastoinnissa sosiaalihuoltoon kuuluva osuus oppilashuoltotyöstä (koulukuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisen kustannukset ja tulot naapurikunnilta). Vanhusten kotipalvelun kustannuspaikalle on varattu avustuspäämääräraha vanhusten siivouspalvelujen oston tukemiseen sekä sotaveteraanien ateria- ja siivouspalvelujen järjestämiseen

Kunnanstrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Aktiivisuus ja yhteistyö: Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen omistajaohjauksen toimivuus sekä sote-kiinteistöt ratkaisut	Kunnan päätöksenteon vaikuttavuus sote-palveluihin	Uuden soteku-keskuksen rakentaminen käynnistyy kevään aikana suunnitelman mukaisena
Taloudellisuus: Sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset	Kaikkien kuntien keskitaso Talousarvio toteutuu (paitsi koronavaraus)

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2021					
SOTE-PÄÄVASTUUALUE					
ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 20/TA 21 muutos, €	TA 20/TA 21 muutos, %
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	107 187	107 000	37 000	-70 000	-65,4
TOIMINTATUOTOT	107 187	107 000	37 000	-70 000	-65,4
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-323 681	-323 940	-287 920	36 020	-11,1
Palvelujen ostot	-16 815 072	-17 019 310	-18 178 980	-1 159 670	6,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 116	-3 620	-2 350	1 270	-35,1
Avustukset	-145 168	-190 000	-184 320	5 680	-3
Muut toimintakulut	-29				
TOIMINTAKULUT	-17 285 065	-17 536 870	-18 653 570	-1 116 700	6,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-17 177 878	-17 429 870	-18 616 570	-1 186 700	6,8
VUOSIKATE	-17 177 878	-17 429 870	-18 616 570	-1 186 700	6,8
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 868	-5 870	-5 870		
Poistot ja arvonalentumiset	-5 868	-5 870	-5 870		
TILIKAUDEN TULOS	-17 183 746	-17 435 740	-18 622 440	-1 186 700	6,8



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
21000	Perusterveydenhuolto		-13 417 600	-13 417 600
21110	Erikoissairaanhoito		-4 580 000	-4 580 000
21200	Ympäristöterveydenhuolto		-45 110	-45 110
21210	Eläinlääkintähuolto		-110 790	-110 790
22500	Vanhustenkotipalvelu		-40 750	-40 750
26500	Työmarkkinatuen kuntaosuus		-184 320	-184 320
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-18 378 570	-18 378 570



2.4 Sivistystoimen päävastuualue

Sivistyslautakunta edustaa sivistyspalvelukeskuksen toimielintä.

Sivistyslautakunnan tehtävänä on

- vastata lautakunnan alaisuuteen kuuluvan oman ja ostetun palvelutuotannon laadusta ja saatavuudesta
- valvoa ja huolehtia eri tahoilta tulleiden voimassa olevien määräysten ja velvoitteiden toteutumista palvelutuotannossa
- valvoa kunnan omien päätösten ja linjausten toteutumista

Sivistyspalvelukeskuksen perustehtävänä on järjestää kasvatusta- ja koulutuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut valtakunnallisten vaatimusten ja kunnan omien linjausten mukaisesti.

Päävastuualueen talousarvio sisältää tarkemmin esiteltävien eri tehtäväalueiden käyttötalouden lisäksi kunnan maksuosuuden 18 000 € Viitasalo-opiston (musiikkiopiston) toiminnasta.

Sivistyspalvelukeskuksen tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Sivistyspalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti. Niitä kehitetään kuntalaisia ja henkilöstöä osallistaen.	Toteutunut yhteistyö: eri yksiköiden asiakasillat, toteutuneet kokoukset, asiakas- ja henkilöstökyselyt	Ilta-koulut: vähintään yksi. Seudulliset sivistysjohtajien palaverit: vähintään yksi. Vähintään kahdeksan sivistyslautakunnan kokousta Keskeisiltä toiminnan alueilta asiakaspalautekyselyt.
Yhteistyö: Palveluiden tuottamisessa tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa	Myönnetty avustukset ja yhteiset toiminnot	Hyvä taso: 20 järjestöä, 22 000 € avustuksia. Kiitettävä taso: avustussumma 23 000 €. Kolmannen sektorin kanssa yhteisesti toteutettuja toimintoja/ tapahtumia vähintään yksi.
Peruspalvelut: Peruspalveluiden turvaaminen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa, kulttuuritoiminnassa, nuorisotoiminnassa, oppilashuollossa ja liikuntatoiminnassa.	Yhteenveto palveluista, palveluiden määrä ja saavutettavuus Henkilöstömitoitus/rekrytointi Henkilöstön kouluttaminen	Pidetään ajan tasalla verkkosivujen sisältö lasten, nuorten ja perheiden palveluista kunnassa ja Saarikan toiminta-alueella Kaikille vähintään kolmen päivän koulutus ajankohtaisista alan sisällöistä
Taloudellisuus: Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti	Eri palveluiden kustannukset/asiakas ja kustannukset/asukas suhteessa maakunnan ja valtakunnan keskiarvoihin	Hyvä taso: keskitason kustannustehokkuus Erinomainen taso: verrannollinen palveluntarjonta alle keskitason kustannusten



KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2021 SIVISTYSTOIMEN PÄÄVASTUUALUE					
ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 20/TA 21 muutos, €	TA 20/TA 21 muutos, %
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	300 752	302 390	277 890	-24 500	-8,1
Maksutuotot	196 856	195 900	169 250	-26 650	-13,6
Tuet ja avustukset	202 018	164 800	222 070	57 270	34,8
Muut toimintatuotot	56 714	36 020	34 290	-1 730	-4,8
TOIMINTATUOTOT	756 339	699 110	703 500	4 390	0,6
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-4 866 806	-4 452 450	-4 313 000	139 450	-3,1
Palvelujen ostot	-1 793 012	-1 849 240	-1 698 290	150 950	-8,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-241 542	-192 370	-263 080	-70 710	36,8
Avustukset	-149 949	-142 360	-132 710	9 650	-6,8
Muut toimintakulut	-575 341	-517 550	-736 420	-218 870	42,3
TOIMINTAKULUT	-7 626 651	-7 153 970	-7 143 500	10 470	-0,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6 870 312	-6 454 860	-6 440 000	14 860	-0,2
VUOSIKATE	-6 870 312	-6 454 860	-6 440 000	14 860	-0,2
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-584 837	-441 860	-565 020	-123 160	27,9
Poistot ja arvonalentumiset	-584 837	-441 860	-565 020	-123 160	27,9
TILIKAUDEN TULOS	-7 455 148	-6 896 720	-7 005 020	-108 300	1,6

Varhaiskasvatus

Karstulan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin keskeinen ajatus on tarjota kaikille lapsille monipuolista kasvatus- ja hoitopaikasta riippumatta. Kaikilla toimintamuodoilla yhteisenä arvona voidaan pitää lapsilähtöisyyttä sekä yhdenvertaista kohtelua lasten ja perheiden kesken. Toiminnassa korostuu monipuolisuus ja leikin keskeinen merkitys oppimisessa.

Varhaiskasvatuksen toimintamuodot:

Tippamäen päiväkoti

Yksikössä 47 lasta. Päiväkodilla toteutetaan pääosin myös esikoululaisten varhaiskasvatus sekä osittain myös perhepäivähoidon varahoito.

Ryhmäperhepäiväkoti Rypäle

Yksikössä järjestetään ns. vuoropäivähoito, eli ilta- yö – ja viikonloppuhoito sitä tarvitseville lapsille. Yksikössä on 22 lasta.

Perhepäivähoidossa omissa kodeissaan on töissä kuusi perhepäivähoitajaa, joilla on hoidettavana yhteensä 45 lasta.

Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten määrä on ollut viime vuosina laskeva. Tämä heijastuu perhepäivähoitajien määrään. Vuonna 2018 heitä oli yhdeksän, 2019 kahdeksan ja 2020 kuusi.



Talousarvioon sisältyvän tukijärjestelmän mukaisesti 31.12.2020 loppuun mennessä syntyneille lapsille tarjotaan 12 kk:n ajan maksuton varhaiskasvatuspaikka tai vaihtoehtoisesti maksetaan kotona tai yksityisessä hoidossa oleville alle kolmevuotiaille lapsille 100 € / kk kuntalisää kotihoidontukeen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukas varhaiskasvatus: Vasu / kuntavasus. Henkilöstön koulutus: Lapsiryhmien koko / tilat. Pedagoginen johtaminen. Toiminnan suunnittelu. Arviointi ja kehittäminen.	Vanhemmilta saatu palaute. Vasu-kyselyt vanhemmille ja vasu-keskustelut. Henkilöstön kouluttautuminen. Vanhemmilta saatu palaute. Toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista.	Järjestetään laadukasta varhaiskasvatusta kaikille Karstulasta hoitopaikkaa hakeville lapsille.
Taloudellisuus: Varhaiskasvatus tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset	Maaseutukuntien keskitaso
Osallisuus Toimiva yhteistyö kodin ja varhaiskasvatuksen kesken. Perheillä on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.	Varhaiskasvatussuunnitelmat, Lapset puheeksi –keskustelut, vanhempainillat, vasu-keskustelut.	Puolivuositain toteutetut keskustelut ja vanhempainillat. Perheille tehtävät asiakaskyselyt.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
31000	Päiväkotitoiminta	56 000	-524 280	-468 280
31100	Perhepäivähoito	31 520	-333 080	-301 560
31200	Lasten kotihoidontuki		-91 500	-91 500
31300	Ryhmäperhepäiväkotitoiminta	39 150	-293 830	-254 680
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		126 670	-1 242 690	-1 116 020

Esi- ja perusopetus

Tehtäväalueen tarkoitus on järjestää esi- ja perusopetusta kunnassa ja sen vastuushenkilö on perusopetuksen ja lukion rehtori.

Kunta järjestää esi- ja perusopetusta alueellaan asuville esiopetus- ja oppivelvollisuusikäisille. Lapsen on osallistuttava vuoden kestäväksi esiopetukseen oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Esiopetus on tavoitteellista toimintaa, jonka tehtävänä on tarjota joustava, lapsen tarpeista lähtävä oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle.

Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat perusopetuslain ja -asetuksen säädökset sekä opetussuunnitelman perusteet. Perusopetuksella on opetus- ja kasvatustehtävän lisäksi myös yhteiskunnallinen -, kulttuuri- sekä tulevaisuustehtävä. Esiopetusryhmiä on kaksi, joista toinen on Tippamäen päiväkodin yhteydessä ja toinen koulun yhteydessä jäähallin väistötilassa. Esiopetuksessa on kaksi opettajaa, erityislastentarhanopettajaa ja kaksi ohjaajaa. Karstulassa toimii yhteinen perusopetus luokilla 1-9, jossa on 20 yleisopetuksen luokkaa ja kaksi pienluokkaa. Luokkakoot ovat 12-22 oppilasta. Luokanopettajia on 13, erityisopettajia 4, aineenopettajia 21. Koulunkäynninohjaajia on perusopetuksessa 10.



Perusopetus toimii seitsemässä eri toimipaikassa siihen saakka kunnes uusi yhtenäiskoulun rakennus valmistuu; suunniteltu valmistuminen on 1.8.2021.

Oppilashuolto toimii opetussuunnitelman ja oppilashuoltolain mukaisesti osana koulun toimintaa.

Aamu- ja iltaopetus on oppituntien ulkopuolista toimintaa, joka on suunnattu 1. ja 2.luokan oppilaille sekä erityisopetuksen oppilaille. Toiminta järjestetään kunnan omana palveluna Kruukkilassa uuden yhtenäiskoulun valmistumiseen saakka.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhteistyö: laadukas ja tehokas yhteistyö kolmannen sektorin-, siivous-, ruokailu-, koulukuljetus-, kiinteistöhoitopalveluiden kanssa. Seutu- ja alueyhteistyöverkostojen toimintaan osallistuminen.	Tukipalvelujen toimivuus ja tehokkuus, kustannukset. Yhteistyöverkostojen tuomat kustannussäästöt koulutusten järjestämisestä ja tukimuotojen yhdistämisessä.	Palvelusopimusten toteutumien ja päivittäisten toimintojen sujuvuus luotettavasti todennetaan asiakaskyselyin. Kustannussäästöt ja tehokkuus yhteistyöverkostoista.
Laadukas perusopetus: koululaisille luodaan edellytykset hyvään oppimiseen peruskoulussa ja menestymiseen jatko-opinnoissa. Oppilashuollon ja kolmiportaisen tuen toteuttaminen.	Oppimistulosten monipuoliset arvioinnit ja valtakunnalliset kokeet, päättötodistuksen saaneiden määrä sekä jatko-opintoihin pääseminen. Kolmiportaisen tuen toimivuus ja tilastoinnit, Lapset puheeksi -toimintamallin toteutuminen ja tilastointi, tukea saavien oppilaiden määrä, oppilashuollon ja terveydenhuollon tilastoinnit.	Päättötodistuksen saa ja jatko-opintoihin pääsee 9.luokan oppilaista 100%. Valtakunnallisissa kokeissa menestyminen vähintään keskitasoisesti. Kolmiportaisen tuen tilastoinnissa maaseutukuntien keskitaso; oppilashuollon sujuvuus ja riittävyys oppilasmäärään nähden. Lapset puheeksi- keskustelujen ja koulun oppilashuollon vaikutus sosiaalitoimen menoihin.
Osallisuus: toimiva kodin ja koulun yhteistyö.	Vanhempainiltoihin, juhliin, retkiin, vanhempainseurakuntien tapaamisiin ja muihin keskustelutilaisuuksiin osallistuminen.	Toiminnan ja osallistujien määrä. Kouluterveyskyselyn tulokset osallistumisesta ja viihtyvyydestä.
Harrastusmahdollisuudet: tarjotaan monipuolista kerhotoimintaa.	Koulun kerhotoimintaan osallistujien määrä	Koulukerhojen määrän lisääntyminen ja osallistujien määrän kasvu.
Hyvinvointi: turvallinen, viihtyisä ja terveellinen kouluympäristö	Sairauspoissaolojen seuranta, työyhteisökyselyn tulokset, kouluterveyskyselyjen tulokset, tilastotiedot koululaisten liikennetapaturmista.	Sairauspoissaolojen väheneminen, työyhteisö- ja kouluterveyskyselyn tulokset yli keskitason. Liikennetapaturmien väheneminen.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö: henkilökunnan täydennyskoulutustarpeista huolehtiminen	Täydennyskoulutuksiin osallistuminen, Veso-koulutusten järjestäminen.	Koulutuksiin osallistuminen ja niiden järjestäminen.
Talous: esi- ja perusopetus tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset	Maaseutukuntien keskitaso



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
31500	Esiopetus	2 060	-217 340	-215 280
32200	Tolppila ja Laaksola	16 240	-3 207 970	-3 191 730
32500	Eriyisopetus	4 120	-381 240	-377 120
32600	Aamu- ja iltapäivätoiminta	10 000	-22 370	-12 370
32000	Jakamattomat erät	192 240	-83 610	108 630
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		224 60	-3 912 530	-3 687 870

Lukio

Lukio on paikkakunnan ainoa toisen asteen opiskelupaikka, jonka tehtävänä on lukiokoulutuksen järjestäminen. Lukio tarjoaa palveluita myös naapurikuntien nuorille ja kaikille yhteisvalinnan kautta hakeutuville. Monipuolinen kurssitarjonta, painotukset ja opiskelijan yksilöllinen ohjaaminen takaavat lukion vetovoiman. Tehtäväalueen vastuuhenkilö on perusopetuksen ja lukion rehtori.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukas lukiokoulutus: Lukiolaisille taataan riittävä kurssitarjonta ja edellytykset opiskeluun ja jatko-opintoihin	Arvioinnit, ylioppilaskokeet Toteutunut kurssimäärä Lukiolaisen tuet Jatko-opintoihin sijoittuminen	Ylioppilaskokeiden tulosten keskiarvo vähintään 4. 135 kurssia Lukiolaisille annetaan kannettavat koneet ja sähköiset oppimateriaalit (ensimmäisen vuoden opiskelijoille). Jatko-opiskelupaikan saa vähintään 70% ikäluokasta heti lukion jälkeen.
Yhteistyö: Lukio toimii opetuksen järjestämisessä tiiviissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa	Yhteiset opettajat perusopetuksen ja muiden oppilaitosten kanssa. Muualla suoritettut opinnot, oppilaitosyhteistyö Yhteistyö kunnan eri yksiköiden kanssa	Eri tahojen kanssa yhteisiä opettajia vähintään 4. Yhteistyösopimukset Muualla suoritettujen kurssien määrä. Kunnan tarjoamien tukipalveluiden toiminta vähintään hyvää (opiskeluhoito, ruokahuolto, kiinteistöhoito, IT-palvelut) asiakaskyselyjen perusteella.
Taloudellisuus: Lukiokoulutus järjestetään kustannustehokkaasti	Kustannukset/opiskelija	Kokonaiskustannukset eivät ylitä yksikköhintaan perustuvaa rahoitusta yli 15 prosentilla. Maaseutukuntien keskitaso.



Osallisuus: Lukio hyödyntää paikallisia vahvuuksia ja toimii tulevaisuutta ennakoiden.	Kodin ja koulun yhteistyö Paikallisuuden näkyminen opiskelijoiden suoritushetkillä Yhteistyö järjestöjen ja yrityselämän kanssa.	Vanhempainillat joka ikäluokalle Opiskelijoille järjestetään yritysten ja järjestöjen kanssa tapaamisia, tavoitteellisesta yhteistyöstä kertyy kurssisuorituksia. Oppilaskunta- ja tutortoiminta on säännöllistä ja aktiiviset opiskelijat saavat siitä kurssisuorituksen. Tavoitetaso hyvä: vähintään 40% opiskelijoista osallistuu em. toimintaan. Yritys- ja järjestöyhteistyön kontaktien määrä
Hyvinvointi: turvallinen, viihtyisä ja terveellinen kouluympäristö	Sairauspoissaolojen seuranta, työyhteisökyselyn tulokset, kouluterveyskyselyjen tulokset Järjestetään tutortoimintaa Opiskelijoiden ryhmäytymispäivät.	Työyhteisö- ja kouluterveyskyselyiden tulokset yli keskitason Osallistujien määrä ja toteutuneet tapahtumat

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
33000	Lukio	15 550	-765 660	-750 110
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		15 550	-765 660	-750 110



Kansalaisopisto

Vapaan sivistystyön oppilaitoksena kansalaisopisto edistää kuntalaisten osaamista ja hyvinvointia järjestämällä kaikille ikäryhmille tilaisuuksia kouluttautua ja harrastaa. Kansalaisopiston toiminta pohjautuu avoimuuteen, tasavertaisuuteen ja joustavuuteen. Tehtävälueen vastuhenkilö on kansalaisopiston rehtori.

Kansalaisopisto on OKM:n järjestämislupa perustuva, yleissivistävää koulutusta ja taiteen perusopetusta antava oppilaitos. Vapaan sivistystyön oppilaitoksen tehtävänä on tukea kuntalaisten omaehtoista opiskelua sekä itsensä ja kansalaisvalmiuksien kehittämistä. Opetus on suunnattu ensisijaisesti aikuisille; taiteen perusopetuksen ryhmät kuvataiteessa, käsityötaiteessa ja teatteritaiteessa on suunnattu lapsille ja nuorille. Opiston toimialueeseen kuuluu Karstula sekä Kivijärvi ja Kyyjärvi, joiden kanssa kunnalla on sopimus toiminnan järjestämisestä. Kansalaisopiston noin 100 opintoryhmässä opiskelee noin 1 100 opiskelijaa vuosittain. Valtionosuutta kansalaisopisto saa toimintaansa varten 3327 vuosittaisen opetustunnin perusteella. Ylimenevältä tuntimäärältä kustannuksista vastaavat kokonaan kansalaisopiston ylläpitäjäkunnat.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Peruspalvelu: Järjestää monipuolista ja kuntalaisten tarpeita vastaavaa vapaan sivistystyön koulutusta. Kurssitarjonnan monipuolistaminen.	Tilastotiedot oppilasmäärästä ja tuntimäärästä, suunnitellut vs. toteutuneet kurssit. Uusia opintoaloja kattavien kurssien määrä.	Toteutuneiden kurssien määrät: välttävä 3300 tuntia, tyydyttävä 3350 tuntia, hyvä 3400 tuntia, erinomainen yli 3500 tuntia. Hyvä taso: suunnitelluista kursseista yli 85% toteutuu. Erinomainen taso: 90% tai enemmän toteutuu. Monipuolistumisen hyvä taso: 4-6 uutta kurssilajia, erinomainen taso: 8 tai enemmän.
Talouden tasapaino: Järjestää toiminta kustannustehokkaasti sekä tilojen että toiminnan osalta	Tilastot ja tilinpäätöstiedot: kustannukset € / tunti, toteutuman keskiarvo	Kustannusten taso: tyydyttävä 65 €/tunti, hyvä 60 €/tunti, erinomainen 55 €/tunti.
Tavoittavuus: Kehitetään verkkovälitteistä opetusta. Otetaan käyttöön digiopetusmateriaaleja sekä oppilaitoshallinnon digitaalisia työkaluja.	Verkkokurssien määrä Opintotoimiston digityökalujen käyttö (sähköinen päiväkirja, sähköiset ilmoittautumiset.) Palautekyselyjen toteutus sähköisesti.	Verkkokursseja/ luentoja tarjolla (tyydyttävä 1 – erinomainen 4). Hyvä taso: Opettajista 70% käyttää sähköistä päiväkirjaa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
33100	Kansalaisopisto	88 800	-293 630	-204 830
33110	Taiteen perusopetus	2 500	-13 800	-11 300
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		91 300	-307 430	-216 130



Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut tuottavat kirjasto- ja tietopalveluja kirjastolain (29.12.2016/1492) mukaisesti. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii kirjastotoimenjohtaja.

Karstulan kirjasto kuuluu Keski-kimppaan, joka kattaa kaikki Keski-Suomen 23 kuntaa. Yhteisen kirjastojärjestelmän, verkkokirjaston ja viikoittaisten aineistokuljetusten ansiosta kuntalaisten käytössä on yli 2 miljoonan niteen kirjastokokoelma oman paikallisen kokoelman lisäksi. E-kirjaston kautta käytettävissä on tuhansia erikielisiä sähköisiä kirjoja ja lehtiä. Omatoimikirjasto mahdollistaa kirjastopalvelujen käytön monipuolisesti asiakkaiden haluamina aikoina. Monipuolinen viestintä ja informaation toiminta edistävät asiakkaiden kykyä käyttää kirjastoa monipuolisesti ja omatoimisesti. Vuonna 2019 fyysisiä kirjastokäyntejä oli 39 215 ja verkkokäyntejä 21 085; kokonaislainaus oli 65 645 lainaa. – Yleisten kirjastojen tilastot löytyvät: <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Lisääntynyt ja monipuolinen kirjastopalvelujen käyttö	Lainaus / asukas Fyysiset käynnit / asukas Käyntien määrä palvelu- ja omatoimijalla Verkkokäyntien määrä	Lainaus ja fyysiset käynnit yli maaseutukuntien keskitason
Taloudellisuus: Kirjastopalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Toimintakulut / asukas	Kustannustaso maaseutukuntien keskitasolla
Laadukas kirjasto: Eri käyttäjäryhmien tiedonhakutaitojen lisääminen. Kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen, kokoelman monipuolisuus ja ajantasaisuus	Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä, tapahtumien osallistujamäärä / 1000 asukasta	Osallistujamäärät yli maaseutukuntien keskitason
Hyvinvointi: Viihtyisä ja turvallinen kirjastotila sekä ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta	Asiakaskyselyt. Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä.	Hankintojen ja poistojen määrä, eri kirjallisuudenlajien suhteellinen osuus, tarkoituksenmukainen lehtivalikoima Vähintään 1 asiakaskysely/vuosi Vähintään 4 koulutuspäivää / työntekijä /vuosi

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2020		Tulot	Menot	Toimintakate
34000	Kirjasto	3 500	-248 630	-245 130
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 500	-248 630	-245 130



Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluna toteutetaan laadukkaita kulttuurielämyksiä paikkakunnalla asuvalle ja vierailevalle väestölle sekä tuetaan kuntalaisten omaehtoista kulttuuritoimintaa. Uusittu laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) astui voimaan 1.3.2019. Tehtäväalueesta vastaa kulttuurivastaava.

Lain mukaan kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee: 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia. Kunnan tulee yllämainittuja tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Kunta tuottaa tai on mukana toteuttamassa monipuolista kulttuuritarjontaa kaikenikäisille.	Tapahtumien määrä, kävijämäärät	Hyvä taso: Kunnan tuottamien kulttuuritapahtumien määrä vähintään 20. Hyvä kävijämäärätaso: yhteenlaskettuna 6000 käyntiä.
Kulttuuripalvelut toteutetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja yhdenvertaisuus huomioiden yhteistyössä kunnan ulkopuolisten alueen toimijoiden kanssa. Luodaan kulttuurista imagoa Karstulalle sekä ylläpidetään kulttuuriperintöä.	Kustannukset €/asukas Yhteistyökumppanien määrä (yhdistykset, yritykset, muut kunnat) Kotiseutumuseon ja Kruukkilan toiminta Käsityötilan käyttäjä-/kävijämäärien kasvu	Maaseutukuntien keskitaso €/asukas. Kulttuuritapahtumien tuottamisessa mukana muita tahoja, hyvä taso yhteensä 8 kunnan ulkopuolista toimijaa. Kotiseutumuseo avoinna kesäkaudella vähintään 5 pvää/vko heinäkuun ajan. Kruukkilan käytössä yleisötilaisuuksia: hyvä taso 15% kokonaiskäytöstä. Käsityötilan käyttäjämäärän kasvu: tyydyttävä taso 10% - erinomainen 25%.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle.	Myönnettyjen avustusten lukumäärä ja euromäärä. Karstusten kulttuuri-toimijoiden järjestämien tilaisuuksien määrä	Toiminnan hyvä taso: 3-5 yhdistystä saa kulttuuritukea. Hyvä omaehtoisten tapahtumien taso: 10-15 tilaisuutta.
Edistetään kuntien välistä yhteistyötä kulttuuripalveluiden tuottamisessa	Yhteisten tilaisuuksien määrä.	Tavoitteena hyvä taso: vähintään kolme kuntien yhteisesti toteuttamaa kulttuuritapahtumaa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
34100	Kulttuuritoimi	1 500	-27 040	-25 540
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		1500	-27 040	-25 540



Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää aktiivista kansalaisuutta sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinolosuhteita.

Nuorisopalveluiden toiminta perustuu nuorten terveiden elintapojen, päihteettömyyden, sosiaalisen vahvistamisen sekä turvallisen ja aktiivisen kasvu ympäristön tukemiseen ja kehittämiseen ennaltaehkäisevällä tavalla. Menetelminä ovat ohjattu nuorisotalotoiminta, nuorten osallisuuden tukeminen ohjaamalla nuorisovaltuustotoimintaa, järjestämällä retkiä, leirejä ja tapahtumia itse sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelun laatu: Nuorisopalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti nuorisotyön menetelmin itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Nuorisotalon käyttötunnit ja kävijämäärä. Järjestettyjen tapahtumien, retkien ja leirien määrä.	Nuorisotalo avoinna talvikaudella neljänä päivänä viikossa. Järjestetään vähintään kolme nuorisotapahtumaa ja kolme retkeä. Nuorten kulttuuri- ja virkistysmatka Tukholmaan.
Osallisuus: Edellytysten luominen nuorten omaehtoiselle toiminnalle ja aktiivisen kansalaisuuden tukeminen.	Nuorisovaltuuston kokousten määrä ja edustajien osallistuminen kunnalliseen päätöksentekoon.	Kokoontumisten säännöllisyys. Osallistuminen päätöksentekokokousten toimintaan.
Yhteistyö: Lakisääteisen nuorten palvelu- ja ohjausverkoston ylläpitäminen sekä seutukunnallisen yhteistyön syventäminen.	Ohjausverkoston kokousten ja seutukunnallisesti järjestettyjen tapahtumien määrä.	Ohjausverkosto: kaksi kokoontumista kevät- ja syyskaudella sekä osallistuminen seutukunnallisiin nuorisotapahtumiin.
Osaava henkilöstö: Henkilöstön osaamisen kehittäminen koulutuksin ja työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Koulutuspäivien määrä Työnohjaus	Hyvä taso: kolme koulutuspäivää/työntekijä Hyvä taso työnohjauksessa: lukukausittain yksi tapaaminen.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on alle 29-vuotiaille tarkoitettua ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja saattaa hänet oikeiden palveluiden piiriin, sekä ohjata nuorta löytämään oma polku elämässä etenemiseen. Etsivä nuorisotyö perustuu nuorisolakiin (10§-12§).

Etsivä nuorisotyö saa valtiolta erityisavustusta, jolla rahoitetaan toimintaa. Karstulan etsivä nuorisotyö toimii myös Kannonkoskella ja Kyyjärvellä. Etsivä nuorisotyö tekee tiivistä yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa ja kuuluu alueen yhteistyöverkostoihin.

Etsivän nuorisotyö on kaikille alle 29-vuotiaille saatavissa oleva matalan kynnyksen palvelu. Työ on nuorilähtöistä, vapaaehtoista ja ilmaista. Etsivä työ tukee nuoren hyvinvointia ja osallisuutta



Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Hyvinvointi: Etsivän työn palvelun tarpeessa olevien NEET-nuorten tavoittaminen ja laadukas kohtaaminen Nuorten aktivointi	Tavoitetut nuoret Työllistyneet nuoret Koulutukseen sijoittuneet nuoret	Hyvän tason kriteerit: Kaikki perusopetuksen 7-9-luokkalaisten 3 kunnan alueella sekä Karstulan lukion opiskelijat. NEET-nuoria etsivän asiakkuudessa n.55. Työllistyneitä vähintään 2 Koulutukseen vähintään 5
Osallisuus: Tuoda nuorten ääntä esiin eri verkostoissa. Avoimen ryhmätoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen (Discord, etäryhmät)	Etsivän nuorisotyöntekijän osallistuminen eri verkostoryhmiin. Nuorten ryhmien kokoontumiskerrat. Ryhmätoimintaan osallistuneet nuoret Etäryhmät	Hyvä taso: Osallistuu mahdollisuuksien mukaan kaikkiin etsivään työhön/nuoriin liittyviin verkostotapaamisiin Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu tai järjestää ryhmätoimintaa väh. 2krt/kk ja ryhmätoimintaan aktivoidaan vähintään 5 nuorta Pidetään nuorille avointa discord-ryhmää tarpeen mukaan, n.1krt/vko
Yhteistyö eri verkostojen kanssa	Kouluyhteistyöt Verkostotapaamiset Yhteistyöpalaverit Nuorisotilayhteistyö	Hyvä taso: Etsivä osallistuu koulu- ja välituntitoimintaan 1krt/kk Osallistuu nuorisotalojen toimintaan 1krt/kk
Osaava henkilöstö: Henkilöstön osaamista kehitetään osallistumalla toimialan koulutuksiin ja työnohjauksiin	Koulutuspäivien määrä Työnohjauksen määrä	Mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan koulutuksiin osallistuminen Ryhmätyönohjausta 4krt/kevät + 4krt/syysy

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
34200	Nuorisotoiminta	150	-79 720	-79 570
34250	Nuorisovaltuusto		-2 420	-2 420
34281	Etsivä nuorisotyö	49 600	-81 120	-31 520
34222	Muu nuorten leiritoiminta	10 000	-12 910	-2 910
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		59 750	-176 170	-116 420



Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta tarjoamalla tasa-arvoisesti monipuolisia mahdollisuuksia liikunnanharrastamiseen, sekä huolehtia liikuntapaikkojen käyttökunnosta. Tehtäväalueen vastuuhenkilöitä ovat liikunnanohjaaja ja liikuntapaikkojen hoitajat (tekninen palvelukeskus).

Liikuntapalvelut tekee monipuolista yhteistyötä kunnan eri toimialojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Liikunta- ja ulkoilupaikkojen hoito järjestetään kunnan teknisen palvelukeskuksen kanssa yhteistyössä. Liikunnanohjaajan palkkauskuluista osa tulee Hyvinvoiva karstunen –ohjelmasta.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Paikkakunnalla on monipuolisia liikuntaharrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille. Huolehdimme liikuntapaikoista, luontoreiteistä, laduista ja virkistysalueista. Kunta tukee kolmannen sektorin roolia hyvinvoinnin edistämässä ja palveluidenjärjestämisessä.	Järjestetyn liikuntatoiminnan ja toimintaan osallistuneiden määrä. Jaetut järjestöavustukset.	Ylläpidetään monipuolisia ja turvallisia liikunta- ja ulkoilupaikkoja. Liikuntahallin remontointisuunnitelman aktiivinen edistäminen. Liikunnan järjestöavustukset vähintään edeltäneen vuoden tasolla.
Liikuntapalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset/asukas	Maaseutukuntien keskitaso
Koululaisten iltapäivien aktivointi. Toiminnan maksuttomuus / edullisuus	Järjestetyn toiminnan määrä. Osallistujien määrä. Osallistuvat kolmannen sektorin toimijoiden määrä.	Säilyttää edeltäneen vuoden toiminnan määrät.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle liikunnalle.	Uimahallikuljetukset. Latuverkosto ja muut liikuntapaikat. Yleisöluisteluvuorot Karstula-Areenalla. Etäjumppamahdollisuudet. Matalan kynnyksen liikuntatoiminta. Liikuntaneuvonta.	Edeltäneen vuoden toimintojen säilyttäminen ja mahdollisten uusien toimintaryhmien aloittaminen. Säännöllinen viestintä eri liikuntamahdollisuuksien käytöstä. Kuntalaisten toiveisiin vastaaminen mahdollisuuksien mukaan.
Järjestää lapsille ja nuorille kesäaikana leirit toimintaa.	Osallistujien määrä: -Lasten päiväleirit -Nuorten kesäretki	Yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa (hyvinvointivastaava ja nuorisopalveluiden työntekijä). Osallistujien määrä suhteessa ikäluokkien kokoon edeltäneen vuoden tasolla.
Edistää vapaaehtoisten avulla ikäihmisten liikkumista	Vertaisveturi- ja Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -koulutukset	Koulutuksia järjestetään kerran vuodessa. Kannustetaan vapaaehtoisten järjestäminen liikuntaryhmien perustamiseen. Vapaaehtoisten kiittäminen kerran vuodessa.
Kolmannen sektorin toimijoiden tuki ja yhteistyö	Yhteiset tapahtumat: -Unelmien liikuntapäivä -Vie Vanhus Ulos –teemapäivä -Hyvinvointipäivä	Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen (järjestöavustukset). Teemapäivien toteutuminen.



		Järjestöillat vähintään kerran vuodessa.
Pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointikysely. Liikuntaneuvonta.	Focus-työpajapäivät Liikunnanohjaajan/hyvinvointivastavien järjestämät teemapäivät vähintään kerran vuodessa.
Soveltavan liikunnan saatavuus	Erityisryhmille järjestettyä toimintaa säännöllisesti. Toimintaa pyritään lisäämään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Kartoitetaan ryhmien tarve säännöllisin väliajoin.	Tuolijumppa. Pysäkkikilenkit. Tasapainopuiston aamuvoimistelu. Voima ja tasapainoryhmät ikääntyville. Kuntosaliharjoittelun pienryhmät. Toimintakeskusjummat ja -yhteistyö. Asiakaskysely kerran vuodessa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
34300	Liikuntatoimi		-88 370	-88 370
34310	Liikuntapaikat (ostopalvelu sis.)		-175 070	-175 070
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-263 440	-263 440

Kuraattori- ja psykologitoiminta

Kuraattorit työskentelevät koulun sosiaalityöntekijöinä ja ovat osa koulun oppilashuoltotyötä ja he toimivat yhteistyössä opettajien, muun oppilashuollon henkilöstön ja huoltajien kanssa oppilaiden koulunkäynnin sekä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin arvioimiseksi ja edistämiseksi. Vastaavan kuraattorin tehtävänä on kuraattoritoiminnan suunnittelu, kehittäminen ja arviointi, sen lisäksi vastaava kuraattori tekee koulukuraattorin kanssa koulun yhteistyötä ja oppilaskohtaista tukityötä. Koulupsykologi on koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien haasteiden asiantuntija. Koulun oppilas- ja opiskelijahuoltotyöstä vastaa rehtori. Kuraattori- ja koulupsykologitoiminnan tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii sisällöllisesti vastaava kuraattori ja hallinnollisesti sivistysjohtaja.

Oppilaat tai heidän huoltajansa voivat ottaa yhteyttä kuraattoriin tai koulupsykologiin ajan varaamiseksi. Opettajat ja muut oppilashuollon työntekijät voivat tarvittaessa ohjata oppilaita kuraattorin ja koulupsykologin palveluihin. Myös sosiaalitoimen kautta voidaan tarvittaessa ottaa yhteyttä kuraattoreihin kouluikäisen asiakkaan elämäntilanteen tukemiseksi monialaisesti.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukkaat palvelut: Kuraattorin ja koulupsykologin palvelut tuotetaan laadukkaasti ja ammattitaidolla. Kuraattorin ja koulupsykologin vastaanotolle pääsee lain asettamassa määräajassa. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Tehtäviä hoitavat asetusten mukaisilla kelpoisuuksilla olevat työntekijät. Vastaanotolle pääsee kriisitilanteissa samana tai seuraavana päivänä, muutoin viimeistään seitsemäntenä työpäivänä avun pyytämisestä. Työtä kehitetään jatkuvasti.	Palvelujen saavutettavuus on yhtäläistä kaikille kunnassa opiskeleville kautta vuoden. Vastaanotolle pääsemiseen kulunut aika: hyvä taso 7 päivää. Ammatillisten ajankohtaiskoulutuspäivien määrä, työn kehittämiseen osallistumisen määrä.



Yhteisöllisyys: Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä toimintana. Turvataan kaikille oppilaille mahdollisimman varhainen tuki tasapuolisesti	Yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät toimivat säännöllisesti kaikissa kunnan oppilaitoksissa	Hyvä taso: vähintään 4 krt vuodessa kokoontuvat yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät
Osallisuus: Opiskeluhoitoa toteutetaan siten, että jokainen kuraattori- tai psykologipalveluita tarvitseva opiskelija ohjataan riittävän varhain palveluiden piiriin	Opiskelijat ja heidän huoltajansa sekä oppilaitosten opettajat ovat tietoisia saatavilla olevista palveluista.	Opettajan ohjauksella tulevien määrä, huoltajan aloitteesta asiakkaiksi tulevien määrä

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2020		Tulot	Menot	Toimintakate
24400	Kuraattoritoiminta	5 000	-62 150	-57 120
24410	Koulupsykologi	32 000	-70 240	-38 240
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		37 000	-102 390	-65 390

Käsityöalo

Käsityöalo tarjoaa kuntalaisille käsityöperinteisiin ja -tekniikkoihin tutustumis- ja toteuttamismahdollisuuden. Käsityöalo miljöönä sekä kauppatoiminta rakennuksessa ovat osa Karstulan kulttuuriperintöä Heinon kaupan perinteiden jatkajana. Tehtäväalueen vastuhenkilöinä toimivat kulttuurivastaava ja kudonnanohjaaja.

Käsityöalo täydentää koulujen ja kansalaisopiston tarjoamia kuntalaisten kädentaitojen kehittämismahdollisuuksia. Käsityöalo järjestää ohjausta mm. kudonnan, kankaanpainannan ja huovutuksen parissa. Myymälästä löytyy erilaisia materiaaleja käsitöiden tekoon, lisäksi se toimii uniikkina lahjatarvikekaupaksi ja kunnan matkailuinfopisteenä. Käsityöalo tarjoaa mahdollisuuksia työharjoittelulle ja tukityöllistämiseksi.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Käsityöalan toiminta edistää kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.	Kävijä- ja käyttäjämäärät Aukioloajat ja saavutettavuus	Toiminnan jatkuvuus: tyydyttävällä tasolla aukioloajat kesäisin 5pvä/vko, talvikaudella 4pvä/vko kokonaisina päivinä. Erinomaisella tasolla ympäri vuoden 6 pvä/vko kokonaisina päivinä. Käsityöohjauksen käyttäjämäärille sekä kaupan asiakasmäärille luodaan seurantarjestelmä.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle käsityöharrastukselle.	Kausikortin lunastaneiden määrät Facebook-tykkääjien/seuraajien määrät	Kausikorttilaisia hyvä määrä: 10 – erinomainen määrä: yli 15. Facebook-seuraajia tyydyttävä määrä: 240 – erinomainen määrä: 500
Käsityöalo toimii tehokkaasti ja taloudellisesti	Vuosikate Myyntitulot	Toimintakatteen ja myyntitulojen nousu vähintään 10%



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
33210	Käsityöta	14 600	-32 990	-18 390
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		14 600	-32 990	-18 390



2.5 Teknisen toimen päävastuualue

Teknisen palvelukeskuksen toimielin on tekninen lautakunta. Sen tehtävänä on huolehtia, että tekninen palvelukeskus järjestää kuntastrategian mukaisesti viranomais-, tila-, kunnallistekniikka-, mittaus- ja yksityistiepalvelut.

Teknisen palvelukeskuksen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa ja vastata oman toimialansa hallinnon, yhdyskuntateknisten palvelujen, kiinteistötoimen, kunnan rakennusvalvonnan, ympäristönhoidon viranomaistehtävistä ja jätehuollon valvontatehtävistä sekä vesi- ja viemärilaitoksen toiminnasta.

Päävastuualueen talousarvio sisältää tarkemmin esiteltävien eri tehtäväalueiden käyttötalouden lisäksi kunnan maksuosuuden 356 550 € alueellisesta palo- ja pelastustoimesta sekä euromääräisesti pienet määrärahavaraukset väestönsuojeluun ja öljyvahinkojen torjuntaan.

Teknisen palvelukeskuksen tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2021					
TEKNISEN TOIMEN PÄÄVASTUUALUE					
ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 20/TA 21 muutos, €	TA 20/TA 21 muutos, %
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	862 042	858 880	913 380	54 500	6,3
Maksutuotot	52 920	34 900	31 000	-3 900	-11,2
Tuet ja avustukset	900				
Muut toimintatuotot	22 393	2 038 000	2 307 060	269 060	13,2
TOIMINTATUOTOT	938 255	2 931 780	3 251 440	319 660	10,9
Valmistus omaan käyttöön	2 769	50 000	50 000		
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-620 705	-711 970	-640 340	71 630	-10,1
Palvelujen ostot	-684 924	-1 039 720	-992 850	46 870	-4,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-188 415	-883 530	-883 300	230	
Avustukset	-121 721	-106 500	-91 000	15 500	-14,6
Muut toimintakulut	-4 548	-140 940	-365 400	-224 460	159,3
TOIMINTAKULUT	-1 620 314	-2 882 660	-2 972 890	-90 230	3,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-679 290	99 120	328 550	229 430	231,5
VUOSIKATE	-679 290	99 120	328 550	229 430	231,5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-452 402	-1 339 850	-1 222 820	117 030	-8,7
Poistot ja arvonalentumiset	-452 402	-1 339 850	-1 222 820	117 030	-8,7
TILIKAUDEN TULOS	-1 131 692	-1 240 730	-894 270	346 460	-27,9



Tekninen hallinto

Tekninen hallinto vastaa sujuvasta päätöksenteosta lautakunta- ja virkamiestasolla kunnan strategian, hallintosäännön ja valtakunnallisten määräysten mukaan, huolehtii palvelukeskuksen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä sekä seuraa toiminnan toteutuksia ja tuloksia. Hallinnon tehtävänä on myös huolehtia yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tekniseen hallintoon sisältyy keskeisten toimialojen toimisto- ja hallintotehtävät sekä kunnan rakennushankkeiden yleissuunnittelu/ohjaus ja valvonta. Tehtäväalueen vastuhenkilönä toimii tekninen johtaja.

Kunnan investointiohjelma ei toteutunut vuonna 2020 täysimääräisesti suuren hankkeiden määrän ja isojen hankkeiden eri vaiheiden pitkäkestoisuuden vuoksi

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Hallinnon ja päätöksenteon sujuvuus Hallinnon asiakaspalvelu on sujuvaa	Käsittelyyn kulunut aika ja täytäntöönpanon ajantasaisuus Lautakunnan kokousten määrä Käsittelyyn kulunut aika	Käsittelyssä ei ole kuntalaisten asioita, jotka ovat tulleet vireille yli 3 kk aikaisemmin. Lautakunta kokoontuu 10-12 kertaa vuoden aikana. Lautakuntakäsittely < 6 viikkoa vireille tulosta, ympäristö- ja maainesluvat < 3 kk vireille tulosta. Sisäiset tehtävät viikon kuluessa.
Aktiivisuus/yrittäjäaktiivisuus	Kunnan hankkeet toteutuvat asianmukaisesti ja ajallaan Tiedotamme kunnan hankinnoista.	Hankkeiden toteutuminen suunnitellussa aikataulussa. Investointiohjelman toteutuminen. Paikallislehden kuntapalstalla ilmoittaminen ja muut ilmoitustavat.
Peruspalvelut	Palvelujen laatua ja saatavuutta arvioidaan suunnitelmallisesti	Saatu asiakaspalaute ja nopea reagointi ilmi tullesiin epäkohtiin.
Talouden tasapaino / taloudellisuus	Talousarvio	Hyvä taso: Teknisten palveluiden tuottaminen tehokkaasti talousarvion mukaisesti. Erinomainen taso: Teknisten palveluiden tuottaminen tehokkaasti alittamalla talousarvion mukainen taso.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
40000	Tekninen hallinto	3 700	-145 000	-141 300
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 700	-145 000	-141 300



Kiinteistöhallinto

”Kiinteistöllä tarkoitetaan kiinteistörekisteriin kiinteistönä merkittyä maa- tai vesialueen omistuksen yksikköä. Kiinteistöön kuuluvat sillä sijaitsevat kiinteistön omistajan omistamat rakennukset ja kiinteät laitteet.” Tilastokeskus.

Kunnan suorassa omistuksessa on noin 120 rakennusta omilla kiinteistöillä. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on noin 47 700 m² ja tilavuus 207 700 m³. Kirjanpidollisesti kiinteistöt on jaettu teollisuuskiinteistöihin, sivistystoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä muihin vuokrattaviin kiinteistöihin. Rakennusten kunto vaihtelee kohteittain.

Kiinteistöhallinnon vastuulla on huoltaa, korjata ja rakennuttaa kunnan palveluja ylläpitävät tilat. Vastuualue kuuluu tekniselle palvelukeskukselle. Päävastuussa ovat tekninen johtaja kiinteistöistä, yhdyskuntateknikko vesi- ja viemärlaitoksen sekä liikuntapaikkojen rakennuksista ja kiinteistöinsinööri muista rakennuksista. Muiden palvelukeskusten toimijat ovat kunnan tiloissa sisäisellä vuokralla. Muita vuokralaisia ovat muun muassa Saarikka, PELA ja useat elinkeinonharjoittajat sekä yksityiset henkilöt.

Kesällä 2020 aloitettiin uuden yhtenäiskoulun rakentaminen. Seuraavan kahden vuoden aikana suunnitelmassa on toteuttaa uusi soteku-keskus, paloasema ja jätevedenpuhdistamo uudisrakennushankkeina. Niiden rinnalla myös toteutetaan myös peruskorjaukset mm. liikuntahallin osalta.

Kunnan talouden tasapanotyön tiimoilta on aloitettu harkiten kunnan kiinteistöjen myynti, minkä tavoitteena on säästää ylläpitokustannuksissa tulevana vuosina. Myytäviä kohteita on runsaasti ja myyminen ottaa oman aikansa.

Kunnassa ollaan tilanteessa, jossa lähes kaikki merkittävät rakennukset on uusittava. Nykytilanteeseen on johtanut vuosien kuluessa kertynyt korjausvelka. Uusien kohteiden suunnittelussa huomioidaan vastuullisuus mm. energiatehokkuuden ja oman energian tuottamisen näkökulmista. Kustannustehokkuutta pyritään parantamaan keskittämällä toimintoja keskustan alueelle.

Tulevana vuosina tullaan panostamaan rakennusten ylläpitoon ja huoltoon jo käyttöönotosta lähtien. Käyttäjien ja huollosta vastaavien perehdyttäminen, digitaalinen huoltokirja ja nettivalvomo luovat mahdollisuudet onnistumiseen. Kiinteistömestarin määräaikaisen työsuhteen päätyttyä ja kunnan kirvesmiesten keskittyessä rakentamiseen on kiinteistöhuolto tällä hetkellä ostopalvelun varassa. Lähiaikoina tullaan kartoittamaan ostopalvelun ja oman palvelutuotannon järkevää jakamista mm. mahdollisen oman talonmiehen tehtävän perustamisen näkökulmasta.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Kunta on houkutteleva ja tasavertainen elinkeinonharjoittajille.	Kunnassa on tarjolla toimitiloja erilaisten elinkeinojen tarpeisiin ja vuokrat kattavat kulut.	Tilojen vuokrat tarkistetaan ja yhtenäistetään kesäkuun loppuun mennessä.
Kunnan palvelutuotannolla on käytössään tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja terveelliset toimitilat.	Toimitilojen kunto ja käyttäjien palaute.	Uudisrakentaminen ja peruskorjaaminen investointiohjelman mukaisesti.
Kiinteistöjen ylläpito ja kunnostus hoidetaan hyvin ja taloudellisesti.	Talousarvio ja käyttäjien palaute.	Nettivalvomo ja digitaalinen huoltokirja valjastetaan käyttöön säilytettävälle ydinkeskustan kiinteistöjen osalta.



Kunta ei omista toiminnalleen tarpeettomia kiinteistöjä ja omistukseen jäävät kiinteistöt noudattavat kuntastrategiaa.	Talousarvio, korjausvelka ja kuntalaisten viihtyisyys sekä myydyt kiinteistöt.	Laaditaan ydinkeskustan kiinteistöille ja kiinteistönhoidolle PTS. Myydään turhat kiinteistöt.
--	--	--

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021	Tulot	Menot	Toimintakate
4301 Teollisuuskiinteistöt	439 460	-161 250	278 210
4303 Sivistystoimen kiinteistöt	600 800	-626 790	-25 990
4302 Sote-kiinteistöt	979 120	-326 670	652 450
4304 Muut vuokrattavat kiinteistöt	338 740	-375 110	-36 370
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ	2 358 120	-1 489 820	868 300

Rakennustarkastus

Lakisääteisen rakennusvalvonnan tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän, taloudellisen ja eri väestöryhmien tarpeet tyydyttävän toiminta- ja asuinympäristön luomista. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii rakennustarkastaja.

Rakennusvalvontaviranomainen valvoo kaavojen noudattamista, huolehtii rakentamisesta ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoo rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Rakennuslupien sekä rakentamiseen liittyvien lupien, ilmoitusten ja lausuntojen valmistelut ja päätöksenteot. Rakentamisaikaiset tarkastus-, valvonta- ja seurantatehtävät. Rakentamisen ja kiinteistöjen tietopalvelut. Kunnan rakennusmääräysten ja -ohjeiden valmistelutehtävät, sekä kaavojen valmistelussa avustaminen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Elinvoimaisuus: Maaseutumaista ja elinvoimaista asuin- ja toimintaympäristöä tukeva rakentaminen.	Toteutunut rakentaminen. Lupapäätöksien ja tehtyjen tarkastuksien lukumäärä.	Lakien ja kunnan rakentamisohteiden mukainen taso.
Talouden tasapaino: Rakennusvalvonta toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Tarkastus- ja valvontamaksujen kertymä	Maksukertymä 50 % menoista.
Peruspalvelut: Lupakäsittelyn sujuvuus. Sähköisen rakennuslupakäsittelyn käyttämisen lisääntyminen asiakkailta (Lupapiste.fi-palvelu)	Käsittelyyn kuluva aika Sähköisen järjestelmän kautta vastaanotetut lupahakemukset	Viranhaltijan ratkaistavat rakennusluvut ja toimenpideilmoitukset < 3 viikkoa. 75 % lupahakemuksista saapuu sähköisesti



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
47000	Rakennustarkastus	25 600	-59 980	-34 380
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		25600	-59 980	-34 380

Mittaustoiminta

Mittaustoiminta huolehtii keskitetysti kunnan mittaustoimesta. Alueen vastuhenkilö on ympäristösihteeri/mittausteknikko.

Mittaustoimen käytössä on vanha takymetrikalusto ja neljän kunnan yhteinen GPS-mittauskalusto sekä kunnan oma mittausohjelmisto. Kunnan omistamien maa-alueiden ja kaavojen maastoon merkitseminen, omien soranotto- ym. suunnitelmiin liittyvien maastomittausten tekeminen, uusien johtolinjojen kartoittaminen ja tallentaminen. Naapurikuntien tarvitsemat mittaukset yhteisellä mittauslaitteistolla laskutustyönä. Yksityisille tehtävät mittauspalvelut resurssien mukaan, lähinnä kunnan omiin hankkeisiin liittyvät palvelut.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Taloudellisuus: Mittaustoiminta toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Yhteistyö: Yhteistyö naapurikuntien kanssa.	Omana työnä tehdyt / ulkopuolisilla teetetyt mittaukset	Kaikki kunnan tarvitsemat urakoihin kuulumattomat mittaukset tehdään omana työnä. Mittauspalvelua tarjotaan yhteistyökunnille, yhteinen gps-laite.
Peruspalvelut: Mittaustietojen ajantasaisuus ja kattavuus.	Rakennetut / mitatut	Kaikki mittaus- ja sijaintitiedot on tallennettu sähköiseen muotoon.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
41000	Mittaustoiminta	3 300	-22 070	-18 770
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 300	-22 070	-18 770

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kunnan lakisääteisistä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä samalla kannustaen kuntalaisia toimimaan aktiivisesti ympäristönsuojelu huomioiden. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii ympäristösihteeri/mittausteknikko.

Vuosittain käsitellään 3-6 ympäristölupaa, maa-aineslupia tarpeen mukaan, annetaan lausuntoja mm. turvetuotannon ympäristölupahakemuksiin ja eri viranomaisissa vireillä oleviin hakemuksiin ja valituksiin, toteutetaan ympäristölupien valvontasuunnitelman mukaista valvontaa. Jätehuollon valvonta. Pääjärven vähäarvoisen kalan hoitopyynti keväisin, Ylinjärven kunnostus yhteistyössä Freshabit -hankkeen kanssa

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Maaseutumainen kunta, jossa luonto on lähellä ihmistä.	Toteutuneet ympäristönsuojelua tukevat hankkeet	Lupien valvonta
Kunnan toimintaa ohjaa kestävä kehitys.	Vesiensuojelu ja vesistöjen vedenlaadun parantaminen. Toteutuneet vesiensuojelua tukevat hankkeet.	Hoitokalastuksen saalistavoite 10 000 kg. Jätevedenpuhdistamon peruskorjaus.
Peruspalvelujen asiakaslähtöisyys, laatu, saatavuus ja saavutettavuus.	Lupa- ja lausuntokäsittelyjen sujuvuus. Käsittelyyn kuluva aika.	Lautakunnan ratkaistavat ympäristöluvat < 12 viikkoa, viranhaltijan ratkaistavat ympäristöluvat < 10 viikkoa, lausunnot < 4 viikkoa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
47100	Ympäristönsuojelu	6 800	-43 570	-36 770
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		7 700	-45 550	-37 850

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntatekniset palvelut huolehtivat kunnan hallinnoimien liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta, saneerauksesta ja uudisrakentamisesta kustannustehokkaasti turvallisuus ja ympäristö huomioiden. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii yhdyskuntateknikko.

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on liikenneväylien liikennöitävyyden varmistaminen, yleisten alueiden hoidon järjestäminen sekä kaatopaikkojen jälkihoidosta huolehtiminen. Tehtävä toteutetaan oman organisaation sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kaavateitä, kunnan omistamia liikenneväyliä, puistoja ja ulkoilualueita rakennetaan ja ylläpidetään hyväksytyjen tasovaatimusten pohjalta. Kaavateiden perusparannuksia ja päällystämisiä toteutetaan aluekokonaisuuksina. **Tievalaistuslinjoja** rakennetaan ja ylläpidetään kirkonkylän alueella ja sivukylillä. Valoja valmistaudutaan uusimaan uudella valaisintekniikalla toimiviksi. **Ulkoliikuntapaikat, uimarannat ja uimapaikat, venevalkamat** rakennetaan ja ylläpidetään yleisten tasovaatimusten pohjalta.

Liikuntapaikkojen hoito tuotetaan ostopalveluna sivistyslautakunnalle. **Löytöeläinpalvelu**, eläinten tilapäinen hoito, järjestetään ostopalveluna. Kunnan omistamia **sora-alueita** ja murskevarastoa hyödynnetään kunnan omissa rakennuskohteissa. **Konekeskus** palvelee muita toimintoja: konetyön myynti ja laitteiden vuokraus kunnan omiin kohteisiin sekä yksityisille ja yhteisöille resurssien sallimissa puitteissa teknisen lautakunnan hyväksymin taksoin. **Jätehuollon** osalta tehtävänä on Lampisuon suljetun kaatopaikka-alueen jälkitarkkailu.



Ajankohtaiset tie- ja yleisten alueiden suunnitelmat:

Vuoden 2021 aikana toteutetaan neljän sorapintaisen kaavatien peruskorjauksen suunnittelu ja korjaus.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Peruspalvelut: Viihtyisää maaseutumaista asuin-, yritys- ja toimintaympäristöä tukevat liikenneväylät ja yleiset alueet. Liikenneväylien ja yleisten alueiden kohteiden peruskorjauksen ja uudisrakentamisen laatu, turvallisuus ja kunnossapito vastaa hyväksytyjä laatuvaatimuksia (RYL).	Asiakaspalautteet. Yleisöpalautteet ja määräajoin tehtyjen tarkastusten havainnot	Liikenneväylien ja yleisten alueiden toimivuuden ja teknisen kunnan ylläpito on jatkuvaa. Havaittujen poikkeamien korjaaminen välittömästi.
Talouden tasapaino/taloudellisuus: Yhdyskuntatekniset palvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Talousarvio. Investointiohjelman aikataulu. Hankkeiden tilinpäätös. Kunnossapitokustannukset.	Talousarvion ja investointiohjelman toteutuminen.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
42000	Kaavatiet		-116 420	-116 420
42300	Kirkonkylän tievalaistus		-18 710	-18 710
42400	Sivukylien tievalaistus		-11 510	-11 510
42500	Puistot ja torit		-49 900	-49 900
42501	Liikuntapaikat	86 590	-101 590	-15 000
42600	Uimarannat ja venevalkammat	450	-9 320	-8 870
42800	Sora-alueet	1 000	-540	460
42900	Löytöeläimet		- 4 000	-4 000
45200	Konekeskus	14 700	-20 280	-5 580
45300	Jätehuolto		-2 970	-2 970
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		102 740	-335 240	-232 500

Yksityistiet ja liikenneturvallisuus

Tehtäväalueen tavoitteena on kuntalaisten liikenneyhteyksien turvaaminen, tieolojen ja tieverkon kehittäminen sekä liikenneturvallisuustyön edistäminen. Sen vastuhenkilöinä toimivat ympäristösihteeri/mittausteknikko ja yhdyskuntateknikko.

Yksityisteiden peruseräparannus- ja kunnostushankkeita tuetaan (1-2 tietä / vuosi). Valtionavustusta saaviin hankkeisiin annetaan kunnan avustusta 30 % määrärahan puitteissa, muihin enintään 75 % erillisillä päätöksillä. Isoista hankkeista tehdään erillispäätökset.



Yksityisteiden kunnossapidon avustaminen, hoito- ja kustannustason seuranta ja tiekuntien toiminnan kehittäminen. Avustusperusteena tien vähimmäispituus 500 m ja vakituinen asunto tien varrella. Tehtävä toteutetaan pääosin omana työnä, yksiköinnit ostopalveluna paikkakunnan palveluntuottajilta. Valtion tiepolitiikan seuranta (tiehankkeet, yleisten teiden hoitotaso ja muutosesitykset). Liikenneturvallisuustyö suunnitelman mukaisilla painopistealueilla ja turvallisuusriskien kartoittaminen. Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Karstula osallistuu Pohjoisen Keski-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Viihtyisää maaseutumaista asuin- ja toimintaympäristöä tukevat liikenneyhteydet.	Toteutuneet perusparannukset Toteutuneet kunnossapitoavustukset	Kunnossapitoavustusten seuranta: 1/3 tukea saavista yksityisteistä tarkastetaan vuosittain.
Asemakaavateiden hoito- ja kunnossapito.	Asiakaspalautteet.	Epäkohdat pyritään hoitamaan kuntoon heti.
Vaikuttaminen yleisten teiden hoito- ja kunnostustasoon.	Liikenneturvallisuustyöryhmän kautta tulleet palautteet koskien Karstulan teitä, jotka ovat valtion hallinnoimia.	Tiehankkeiden listaus. Kuntalaispalaute yleisten teiden hoitotasosta ohjataan eteenpäin Ely-keskukselle.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
42200	Yksityistiet		-97 640	-97 640
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		0	-97 640	-97 640

Vesi- ja viemärlaitos

Vesi- ja viemärlaitoksen tehtävänä on hoitaa keskitetty talousveden hankinta ja jakelu sekä viemärlaitostoiminta määritellyillä toiminta- ja kehittämisalueilla, kunnan omistaman vesihuoltoverkoston ja sen laitteistojen hoitaminen, rakentaminen ja saneeraaminen. Vastuuhenkilönä toimii yhdyskuntateknikko. Vesi- ja viemärlaitoksella on kunnan alueella kuusi vedenottamoita, vuonna 2019 toimitettiin vettä **204567 m³**. Kuivattu puhdistamolietteen kompostoidaan toistaiseksi aumakompostointialueella Peränevalla. Vesi- ja viemärlaitos tarjoaa suunnittelu- ja rakentamispalveluja kunnan muille palvelukeskuksille, yksityisille ja yhteisöille resurssien sallimissa puitteissa lautakunnan hyväksymän taksoin.

Ajankohtaiset vesihuollon suunnitelmat ja toteutukset:

Uusien vedenottamoiden suunnittelu ja hankinta. Vesitornin saneeraussuunnitelman laatiminen ja saneerauksen toteuttaminen 2017 tehdyn rakenneteknisen kuntotutkimuksen pohjalta. Jätevedenpuhdistamon saneeraus ja laajennus. Jätevesiviemäroinnin betonikaivojen saneeraustarve ja määrät kartoitettiin Heikkilänmäen ja Etu-Wetkan alueilta vuoden 2017 aikana vuosien 2018-2022 saneerausohjelman pohjaksi. Heikkilänmäen alueen hulevesiongelman kartoitus.

Aiesopimus puhdistamolietteen käsittelystä Saarijärven kaukolämpö Oy:n mahdollisesti rakenteille tulevassa biokaasulaitoksessa hyväksytty kunnanhallituksessa syyskuussa 2018. Saarijärven Kaukolämpö Oy:llä on keskeneräisenä biokaasutuotantoon liittyvä hanke, jossa selvitetään alueellisen biokaasulaitoksen teknis-taloudellista kannattavuutta.



Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet
Talouden tasapaino/taloudellisuus: Vesi- ja viemärlaitostoiminta hoidetaan taloudellisesti kannattavalla tavalla.	Talousarvio	Vesihuollon osalta tilikauden tulos kattaa toiminnan lisäksi jäteveden puhdistamon laajennus- ja saneeraushankkeen kustannukset.
Peruspalvelut: Verkostoille ja laitteistoille saavutetaan optimaalinen elinkaari. Jätevedenpuhdistamon mahdollisimman hyvä toiminta. Hyvä talousveden laatu.	Vesi- ja viemäriverkostojen vuotovesien määrä Mitatut puhdistustulokset Talousvesinäytteet	Viemäriverkoston saneeraaminen uusimalla 500-1000 m betoniviemäreitä vuosittain. Jätevesiviemäröinnin betonikaivojen saneeraaminen muovikaivoiksi. Vesilaitoksen vuotovedet alle 10 % myydyistä vesikuutioista. Puhdistustulokset vähintään lupaehtojen mukaiset. Vedenottamoilla pH, rauta ja mangaani suositusten mukaiset.

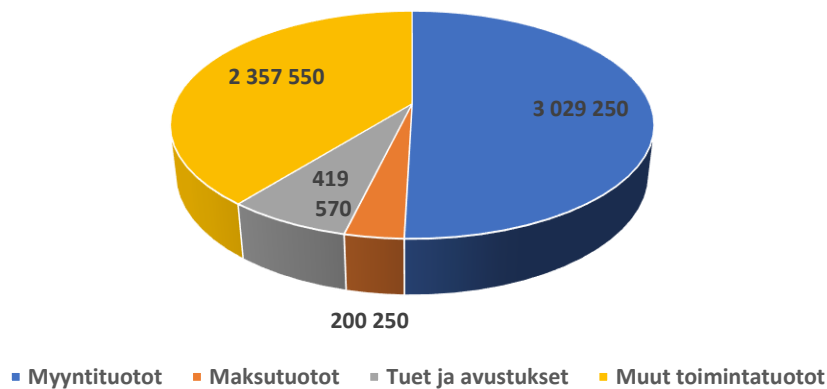
MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2021		Tulot	Menot	Toimintakate
44000	Vesilaitos	381 220	-170 570	210 650
44100	Viemärlaitos	410 500	-173 990	236 510
44150	Aumakompostointi	6 000	-7 330	-1 330
45000	Sammutusvesipumppaamo	1 330	-2 340	-1 010
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		799 050	-354 230	444 820



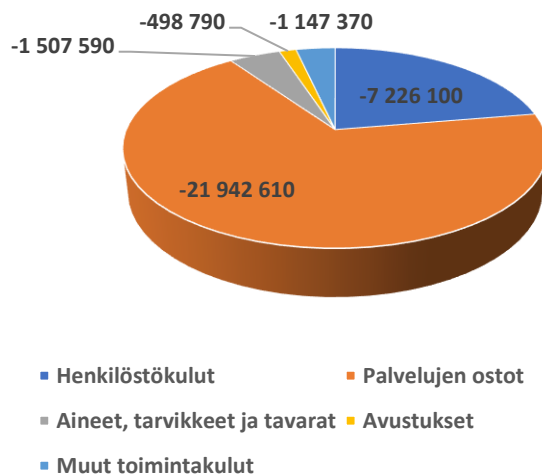
2.6 Päävastuualueiden talousarviot yhteensä

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2021 PÄÄVASTUUALUEET YHTEENSÄ					
ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 20/TA 21 muutos, €	TA 20/TA 21 muutos, %
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 253 208	3 230 760	3 029 250	-201 510	-6,2
Maksutuotot	255 642	230 800	200 250	-30 550	-13,2
Tuet ja avustukset	444 788	362 800	419 570	56 770	15,6
Muut toimintatuotot	2 406 950	2 110 790	2 357 550	246 760	11,7
TOIMINTATUOTOT	6 360 588	5 935 150	6 006 620	71 470	1,2
Valmistus omaan käyttöön	11 557	50 000	50 000		
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 245 205	-7 613 100	-7 226 100	387 000	-5,1
Palvelujen ostot	-21 115 143	-21 084 530	-21 942 610	-858 080	4,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 658 793	-1 479 120	-1 507 590	-28 470	1,9
Avustukset	-513 828	-584 360	-498 790	85 570	-14,6
Muut toimintakulut	-5 149 587	-701 130	-1 147 370	-446 240	63,6
TOIMINTAKULUT	-36 682 555	-31 462 240	-32 322 460	-860 220	2,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-30 310 410	-25 477 090	-26 265 840	-788 750	3,1
Verotulot	12 537 518	12 896 000	13 365 000	469 000	3,6
Valtionosuudet	14 684 793	14 988 800	15 683 360	694 560	4,6
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	61 671	58 200	50 900	-7 300	-12,5
Muut rahoitustuotot	64 146	43 000	44 000	1 000	2,3
Korkokulut	-9 916	-71 000	-67 700	3 300	-4,6
Muut rahoituskulut	-32 428	-88 600	-43 000	45 600	-51,5
Rahoitustuotot ja -kulut	83 472	-58 400	-15 800	42 600	-72,9
VUOSIKATE	-3 004 627	2 349 310	2 766 720	417 410	17,8
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 890 077	-1 861 440	-1 860 850	590	
Arvonalentumiset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1 890 077	-1 861 440	-1 860 850	590	
TILIKAUDEN TULOS	-4 894 704	487 870	905 870	418 000	85,7

Käyttötalouden tuotot, sisäiset ja ulkoiset €

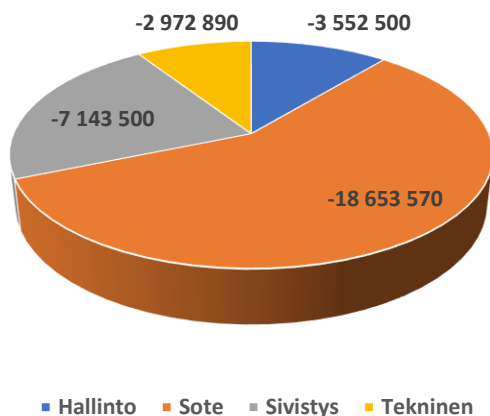


Käyttötalouden kulut, sisäiset ja ulkoiset €





**Toimintakulujen jakauma päävastuualueittain,
M€**



2.7 Konserniyhtiöt ja niille asetettavat tavoitteet

2.7.1 Yleiset periaatteet

Vuoden 2015 alusta voimaan tullut kuntalaki (410/2015) korostaa kunnan ja kuntakonsernin tarkastelua kokonaisuutena. Valtuuston on seuraavan kalenterivuoden talousarviota hyväksyessään otettava huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Karstulan kuntakonsernin taloushallinnon palvelut on tuotettu viime vuosina keskitetysti konsernipalvelukeskuksen työnä. Vuonna 2021 palveluntuotanto jatkuu edellisen vuoden tapaan ja konsernitoimintoja kehitetään ja yhdenmukaistetaan edelleen.

Kunnanvaltuuston 14.12.2009 hyväksymällä konserniohjeella on annettu toimintaohjeet ja periaatteet Karstulan kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille. Konserniohjeet ovat päivityksen alla. Konserniohjauksen sisältö on määritelty konserniohjeissa ja vastuut määräytyvät kunnanvaltuuston hyväksymien hallintosääntöjen mukaisesti.

Kunnanhallitus esittää talousarviossa 2021 ja taloussuunnitelmassa 2022–2023 kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi seuraavat kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet ja konserniohjauksen periaatteet:

Kunnanvaltuuston hyväksymä kulloinkin voimassa oleva kuntastrategia on kunnan toiminnan ja talouden keskeinen lähtökohta. Kunnan taloutta hoidetaan edelleen niin, että tavoitteena on olla riittävän vahva peruskunta järjestämään tarvittavat kuntapalvelut kuntalaisille. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksen mukaisen vuosikatteen ja muiden tunnuslukujen avulla, laatimalla keskeisistä päätöksistä strategiavaikuttavuuden arviointi sekä tarkastelemalla, miten aiemmat, keskeisten päätösten strategiavaikuttavuuden arvioinnit ovat toteutuneet.

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa vuosittain konserniohjauksen periaatteet kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden ja yhteisöjen osalta. Konserniohjauksen periaatteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen ja erillisten infotilaisuuksien tietojen pohjalta.

2.7.2 Talouden ja toiminnan vastuut

Kunnan suurin käynnissä oleva investointi yhtenäiskoulu on alkanut vuonna 2019 ja sen leasingsopimuksella on kertynyt leasingvelkaa talousarvion tekohetkellä noin 3,0 M€. Muilta osin kunnan vastuut liittyvät taselainoihin annettuihin takauksiin konserniyhtiöille ja Karstulan hyvinvointipalvelusäätiölle.



MERKITTÄVIMMÄT VASTUUT

€ TP 2019 € TA 2021
(31.12.2019) (31.12.2021)

Takaukset konserniyhtiöiden puolesta

4 418 986 3 287 040

Joista suurimmat

Karstulan Vuokra-Asunnot Oy

2 446 324 2 313 576

Puulaakson Energia Oy

425 000 0

Karstulan Lämpöverkko Oy

434 493 337 945

As Oy Karstulan Vuokrakelsa

284 165 242 829

Takaukset muiden kuin konserniyhtiöiden puolesta

5 032 586 4 813 169

Joista suurimmat

Epira Oy

43 746 0

Keski-Suomen Verkkoholding Oy

4 303 065 0

Karstulan Hyvinvointipalvelusäätiö

737 071 544 073

Leasingvuokravastuut

Yhtenäiskoulu

140 501 14 000 000

Vuokravastuut määräaikaista vuokrasopimuksista

Karstulan Areena (väistötilat)

69 996 46 664

Osuuskauppa Keskimaa (väistötilat)

5 010 5 010

Lisäksi kunnan vastuulla on osuus Keski-Suomen Sairaanhoidopiirin konsernilainoista, joka Karstulan kunnan osalta on peruspääoman suhteessa (2,21 %) laskettuna 2020 lopussa 11,1 M€.

2.7.3 Kehittämis-yhtiö Karstulanseutu Oy

Yhtiön on perustettu edistämään Karstulan kunnan elinkeinoelämää ja monipuolistamaan sen rakennetta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi toimia yhteistyössä myös Karstulan ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Elinkeino- ja yritysasioita yleensä käsitteleviä infoja pidetään ajankohtaisten hankkeiden yhteydessä kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden lisäksi 2–3 / vuosi sekä kunnanvaltuustoinfo vähintään 1 / vuosi. Puulaakson Sijoituksen neuvottelukunta toimii ohjeensa mukaisesti yhteistyöelimenä

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö on halutuin kehittäjäkumppani, joka tuottaa asiakkailleen merkittävää, mitattavaa lisäarvoa.	Työpaikkaomavaraisuus Yritysten määrä	Työpaikkaomavaraisuus 100 %. Yritysten määrä entisellä tasolla.
Yhtiö toimii arvojensa mukaisesti: asiakaslähtöisyys, ketteryys, tulevaisuuslähtöisyys ja edelläkävijyys.	Asiakastyytyväisyyskyselyt joka toinen vuosi. ELPO-tutkimus joka toinen vuosi.	Asiakastyytyväisyys keskimäärin hyvä.
Yhtiön toiminta on tehokasta ja taloudellista.	Tilikauden tulos	Nollatulos.

2.7.4 Karstulan Vuokra-asunnot Oy

Yhtiö rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa ja vuokraa alueita, rakennuksia ja huoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa kiinteistöjen ja vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti- ja huoltotoimintaa. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää yhtiön hallituksen jäsenet. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Yhtiön keskeisistä asioista annetaan infoa kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden käsittelyn yhteydessä.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö tarjoaa monipuolista ja viihtyisää vuokra-asumisympäristöä karstulalaisille ja kuntaan muuttaville.	Asuntojen kuntoonpano Asuntohakemusten käsittelyaika	Asuntojen kunnostuksesta on alle 10 vuotta 30 % asunnoista, 10-20 vuotta 60 % asunnoista. Päätöksen saa 1 viikon kuluessa asuntohakemuksen jättämisestä.
Vuokra-asunnot ovat käyttötarkoituksensa mukaisessa käytössä.	Vuokrausaste	Vähintään 85 %.
Yhtiön toiminta on taloudellisesti kannattavaa vuokratuloihin perustuen.	Tilinpäätös	Tilikauden tulos positiivinen. Vieraan pääoman määrä taseessa vähenevä.



		Vuokrasaamiset < 5 % liikevaihdosta.
--	--	---

2.7.5 Karstulan Lämpöverkko Oy

Yhtiön toimialana on kaukolämmön ja kylmän siirto- ja jakeluverkon sekä siihen liittyvien lämpölaitosten ja kylmäkonttien omistaminen ja käyttäminen, kaukolämmön ja kylmän myyminen ja välittäminen. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää yhtiön hallituksen jäsenet. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan tai yhtiön hallituksen puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Mahdollisten periaateratkaisujen yhteydessä pidetään infoja kunnanhallitukselle sekä kunnanvaltuustolle.

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Mahdollisimman moni yhtiön kannalta taloudellisesti liitettävissä oleva kiinteistö tulee kaukolämmön piiriin.	Vuotuiset ja yhteenlasketut liittyjätiedot	Useita uusia liittyjiä
Alueellisesti kilpailukykyisellä asiakashinnalla pienehkön osingon jakaminen omistajille.	Hintavertailut Tilinpäätöstiedot	Energianhinta on 63,00 €/MWh, alv 0% + kiinteistökohtainen tilausvesivirran mukainen perusmaksu €/kk.

2.7.6 Puulaakson Energia Oy

Yhtiön toimialana on prosessihöyryn, prosessilämmön, kaukolämmön ja sähkön tuottaminen, osakassopimuksen mukaisesti puupohjaisen polttoaineen avulla omakustannushintaan osakkaille. Kunta omistaa yhtiöstä 37,3 % ja Karstulan Lämpöverkko Oy 36,8 %. Kunnan suora ja välillinen omistus yhtiöstä on yhteensä 74,1 %.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat yhtiön hallituksen jäseniksi. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan tai yhtiön hallituksen puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Mahdollisten periaateratkaisujen yhteydessä pidetään infoja kunnanhallitukselle sekä kunnanvaltuustolle.

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2021 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö tuottaa osakassopimuksen mukaisesti omakustannusperiaatteella kaukolämpöenergiaa Karstulan Lämpöverkko Oy:lle	Omakustannushinnan kehitys	Omistajien hyväksymän taloussuunnitelman mukaan: 59,81 €/MWh, alv 0%.
Yhtiö toimii taloudellisesti kannattavasti ja pystyy vastaamaan käyttö- sekä investointikustannuksistaan.	Hintavertailu Tilinpäätöstiedot	



2.7.7 As Oy Vuokrakelsa, As Oy Vuokrakarstu

Yhtiöt ovat asuntoja vuokraavia asunto-osakeyhtiöitä. Kunta omistaa Vuokrakelsasta 100 % ja Vuokrakarstusta 68 %.

Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat yhtiöiden hallituksen jäseniksi. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa isännöitsijän selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Yhtiön keskeisistä asioista annetaan infoa kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden käsittelyn yhteydessä.

2.7.8 Muut Karstulan kunnan kannalta keskeiset yhteisöt

Karstulan kunnan konserniohjaukseen ja -talouteen sekä edunvalvontaan liittyen keskeisiä, viralliseen kuntakonserniin kuulumattomia yhteisöjä ovat mm. Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ky, SoTe ky, Karstulan Asumispalvelusäätiö, Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelu Oy, POKE, Pohjoisen Keski-Suomen musiikkiopisto, Sammakkokangas Oy ja jätelautakunta, Keski-Suomen Verkkoholding Oy ja Keski-Suomen Valokuituverkot Oy sekä Keski-Suomen palo- ja pelastuslaitos.

Näiden yhteisöjen osalta konserniohjauksesta vastaava luottamushenkilötoimielin on määritelty hallintosäännöillä. Keskeinen periaate toiminnan ja talouden ohjauksessa on Karstulastrategia 2018 sekä yleinen toiminnallis-taloudellisuus. Konserniohjauksessa tulee huomioida tiivis ja säännöllinen hallinnollinen yhteistyö.



3 Tuloslaskelmaosa

ulkoinen	TP 2019	TA/LTA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 062	2 021	1 958	2 056	2 159
Maksutuotot	218	193	170	179	187
Tuet ja avustukset	445	363	420	441	463
Muut toimintatuotot	1 904	1 657	1 672	1 756	1 843
TOIMINTATUOTOT	4 628	4 234	4 220	4 347	4 477
Valmistus omaan käyttöön	12	50	50	50	50
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 245	-7 613	-7 226	-6 986	-6 586
Palvelujen ostot	-19 985	-19 937	-20 937	-21 565	-22 212
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 595	-1 413	-1 438	-1 438	-1 438
Avustukset	-476	-546	-469	-450	-450
Muut toimintakulut	-4 648	-251	-465	-911	-1 001
TOIMINTAKULUT	-34 950	-29 761	-30 535	-31 350	-31 687
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-30 310	-25 477	-26 266	-26 954	-27 160
Verotulot	12 538	12 896	13 365	13 111	13 391
Valtionosuudet	14 685	14 989	15 683	15 370	15 370
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	53	48	44	44	44
Muut rahoitustuotot	32	11	12	10	10
Korkokulut	-1	-61	-61	-61	-61
Muut rahoituskulut	0	-56	-11	-11	-11
Rahoitustuotot ja -kulut	83	-58	-16	-18	-18
VUOSIKATE	-3 005	2 349	2 767	1 509	1 583
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 890	-1 861	-1 861	-1 500	-1 500
Poistot ja arvonalentumiset	-1 890	-1 861	-1 861	-1 500	-1 500
TILIKAUDEN TULOS	-4 895	488	906	9	83



TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	TP2019	TA/LTA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2022
Maksurahoitustavoite:					
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	13	14	14	14	14
Tulorahoituksen riittävyystavoite:					
Vuosikate / Poistot, %	-159	126	126	101	106
Vuosikate, €/asukas	-762	602	602	400	426
Pitkän aikavälin tulorahoitustavoite:					
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-214	-91	144	148	173
Asukasmäärä/ennuste	3941	3901	3837	3773	3712

Tunnuslukujen laskennassa käytetään tulevien vuosien asukasmääränä Tilastokeskuksen julkaisemia väestöennusteen tietoja.

4 Investointiosa

Investointisuunnitelma on laadittu vuosille 2021-2023. Suunnitelman keskeisin tavoite on Karstulastrategian 2018 mukaisesti tarjota työn tekemiseen ja yrittämiseen kannustava sekä asumiseen ja vapaa-aikaan soveltuva viihtyisä maaseutumainen toimintaympäristö. Investointisuunnitelman vastuuhenkilö on tekninen johtaja.

Investointisuunnitelmassa esitetyt hankkeet on otettu ohjelmaan seuraavin perustein:

- kesken olevat hankkeet viedään loppuun
- toimivaan ja viihtyisään ympäristöön kiinnitetään huomiota
- investoimalla säännöllisesti ei synnytetä korjausvelkaa
- kunnan tarjoamien kuntalaispalvelujen taso nousee
- vuodelle 2021 esitetyt kohteet ovat määrärahojen osalta sitovia hankeryhmittäin, mutta suunnittelukauden vuosien 2022-2023 osalta investointiohjelma tarkentuu seuraavissa talousarvioissa
- vuonna 2021 toteutukseen tulevista mahdollisista elinkeinoinvestoinneista tekee kunnanvaltuusto erilliset päätökset

Uuden yhtenäiskoulun ja soteku-keskuksen rakentamishankkeet rahoitetaan kiinteistöleasingilla, minkä vuoksi hankkeet eivät ole tässä investointiohjelmassa mukana.



INVESTOINTISUUNNITELMA 2021-2023			
PÄÄVASTUUALUE			
Tehtäväkokonaisuus			
Hankeryhmä (sitovuustaso valtuustoon)			
Hanke (sitovuustaso lautakuntaan)			
(Hankkeen investointikulut/tulot)			
	TAE	TS	TS
KUNNANHALLITUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2021	2022	2023
Muut toiminnot ja tukipalvelut	20 000	10 000	10 000
Ruoka- ja siivouspalvelut (koneet, laitteet)	20 000	10 000	10 000
Maa-alueet	-50 000	0	0
Maa-alueiden osto	50 000	50 000	50 000
Maa-alueiden myynti	-100 000	-50 000	-50 000
Osakkeet ja osuudet			
Osakkeiden ja osuuksien osto			
Osakkeiden ja osuuksien myynti			
IT-järjestelmät	100 000	0	0
Dynasty 10	40 000		
Palkanlaskentaohjelman version vaihto	60 000		
SIVISTYSPALVELUKESKUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2021	2022	2023
IT-järjestelmät	40 000	0	0
Oppilashallintojärjestelmä	40 000		
TEKNISEN PALVELUKESKUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2021	2022	2023
Kiinteistöt			
Kiireelliset kiinteistöremontit / yhteisraha	80 000	80 000	80 000
Teollisuuskiinteistöt	35 000	0	100 000
Vastaanottohallin kunnostustyöt	35 000		
Väestönsuoja Humpin alueelle			100 000
Sivistystoimen kiinteistöt	2 805 000	100 000	80 000
Ylläpitokorjaukset Laaksola	10 000		
Tolppilan asuntolan ja Rantatien koulun putkisiirrot	50 000		
Rypäleen ylläpito- ja peruskorjaukset	30 000		
Nuorisotalon ylläpito- ja peruskorjaukset		50 000	
Kirjasto	20 000	50 000	80 000
Liikuntahalli korjaushanke	2 695 000		
Sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöt	320 000	0	0
Ylläpitokorjaukset Terveysasema	100 000		
Toimintakeskus sisäilmakorjaus	220 000		
Muut kiinteistöt	2 615 000	640 000	180 000
Ylläpitokorjaukset Himmeli	100 000	100 000	100 000
Uusi paloasema	2 500 000	500 000	
Ropotin vanhan osan kuntotutkimus ja peruskorjaus	15 000	40 000	80 000
Yhdyskuntarakentaminen			
Kadut	65 000	45 000	40 000
Rakenteille tulevat alueet, 15%	10 000	10 000	10 000
Nykyisten katujen, reunakivien ja kaivojen kunnostus, 15 %	20 000	10 000	10 000
Sorateiden perusparannusten suunnittelu ja perusparannustyöt	35 000	25000	20000
Tievalaistus	125 000	40 000	40 000
Vanhojen valaisinlinjojen saneeraus: Keskusta, 15%	30 000	30 000	30 000
Vanhojen valaisinlinjojen saneeraus: Sivukylät, 15%	95 000	10 000	10 000
Puistot ja yleiset alueet	72 000	28 000	0
Leikkipuisto Taka-Wetka	25 000	28000	
Leijonapuiston monitoimikuntoilulaite	10 000		
Kouheronreitin perusparannus	37 000		
Yhdyskuntarakentaminen ja konekeskus	20 000	20000	0
Koneet ja laitteet	20 000	20000	
Vesi- ja viemärilaitos			
Vesihuoltolaitos	45 000	20 000	10 000
Vesihuoltolaitoksen kiireelliset investoinnit	45 000	20 000	10 000
Vesilaitos	190 000	30 000	40 000
Uuden vedenottamon suunnittelu			30 000
Vesitornin saneerauksen suunnittelu ja kunnostustyöt	180 000		
Rakenteille tulevat alueet, 7%	10 000	10 000	10 000
Vedenottamon (Kaihlakangas) UV-laitteiston asentaminen		20 000	
Viemärilaitos	3 060 000	1 000 000	100 000
Jätevedenpuhdistamon saneeraus: suunnittelu ja toteutus	2 960 000	900 000	
Rakenteille tulevat alueet, 7%	10 000	10 000	10 000
Viemärisaneeraus, 7 %	50 000	50 000	50 000
Pumppaamoiden peruskorjaukset ja varavoima, 7%	40 000	40 000	40 000
	2021	2022	2023
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	9 542 000	2 013 000	680 000
Elinkeinoinvestoinnit kunnanvaltuuston erillispäätöksillä.			



5 Rahoitusosa

TALOUSARVIO 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022-2023					
RAHOITUSOSA					
	TP 2019 1 000 €	TA/LTA 2020 1 000 €	TA 2021 1 000 €	TS 2022 1 000 €	TS 2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta	1 153	2 349	2 767	1 509	1 583
Vuosikate	-3 005	2 349	2 767	1 509	1 583
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	4158				
Investointien rahavirta	-757	-3 437	-9 542	-2 013	-680
Investointimenot	-966	-3 487	-9 642	-2 063	-730
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-1	0			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	210	50	100	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	396	-1 088	-6 775	-504	903
Rahoituksen rahavirta	-79	714	2882	437	-698
Antolainauksen muutokset	36	34	356	26	6
Antolainasaamisten lisäykset		-20	-20	-20	-20
Antolainasaamisten vähennykset	36	54	376	46	26
Lainakannan muutokset		1 180	3026	911	-204
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 180	3026	1 062	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-151	-204
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-115	-500	-500	-500	-500
Vaikutus maksuvalmiuteen	317	-374	-3 893	-67	205

Kunnan lainakanta 31.12.2019 oli 13 437 000 € (3 410 €/asukas). Arvio lainakannasta 31.12.2020 on 13 437 000 € (3 444 €/asukas) ja arvio lainakannasta 31.12.2021 on 16 463 000 € (4 290 €/ asukas). Lainakannan ennustettu lisäys vuonna 2021 on 3 026 000 € (vesi- ja viemärlaitoksen investointiin).



6 Yhteenvetolaskelma talousarviosta 2021

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIIDEN YHTENNVETO JA SITOVUUS VALTUUSTOON NÄHDEN			
ulkoinen ja sisäinen	Sitovuus	Määrärahat 1 000 €	Tuloarviot 1 000 €
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Kunnanhallitus	netto	3 553	2 015
Sosiaali- ja terveystoimi	netto	18 653	37
Sivistystoimi	netto	7 143	703
Tekninen toimi	netto	2 973	3 302
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	brutto		13 365
Valtionosuudet	brutto		15 683
Rahoitustuotot ja -kulut	netto	16	
Satunnaiset erät	brutto		
INVESTOINTIOSA			
Sitovuus hankeryhmittäin	netto	9 642	100
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	brutto	20	
Antolainasaamisten vähennykset	brutto		376
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	brutto		3 026
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	brutto		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	netto		
Oman pääoman muutokset	brutto		
Muut maksuvalmiuden muutokset	brutto	500	
Vaikutus maksuvalmiuteen	brutto	-3893	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		38 607	38 607

7 Liite: Väestöennuste 2019 muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli ja Ikä

Karstula	Molemmat sukupuolet			
Vuosi	Ikäluokat yhteensä	ikä 0-14	ikä 15 - 64	ikä 65 -
2019	3965	506	2120	1339
2020	3901	479	2083	1339
2021	3837	452	2019	1366
2022	3773	433	1951	1389
2023	3712	412	1900	1400
2024	3652	395	1855	1402
2025	3597	384	1806	1407
2026	3543	363	1761	1419
2027	3492	346	1712	1434
2028	3443	335	1675	1433
2029	3396	316	1641	1439
2030	3349	310	1604	1435
2031	3304	293	1572	1439
2032	3260	291	1539	1430
2033	3217	289	1504	1424
2034	3178	285	1478	1415
2035	3137	283	1451	1403
2036	3100	279	1434	1387
2037	3065	277	1416	1372
2038	3030	275	1398	1357
2039	2996	273	1384	1339
2040	2964	271	1367	1326

Tilaston lähde: Tilastokeskuksen PxWeb-tietokanta, Väestöennuste 2019

